

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มทอผ้าและสมาชิกกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด รวมทั้งผู้นำหมู่บ้าน และผู้อาวุโสประจำหมู่บ้าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงบ้านแม่ขนาด ในช่วงเดือนมกราคม 2550 ถึง เดือน พฤษภาคม 2550 ได้ผลการศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. บริบทของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด
2. กลยุทธ์การตลาดและปัญหาทางการตลาดของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด
3. การวิเคราะห์สภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมทอผ้ากะเหรี่ยง

บริบทของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด

1. ที่ตั้งและข้อมูลทั่วไป
2. ประวัติและวัตถุประสงค์การรวมกลุ่ม
3. รูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การ
4. รูปแบบการจัดการกลุ่ม
5. แหล่งเงินทุน
6. การจัดสรรรายได้
7. สถานการณ์การผลิต

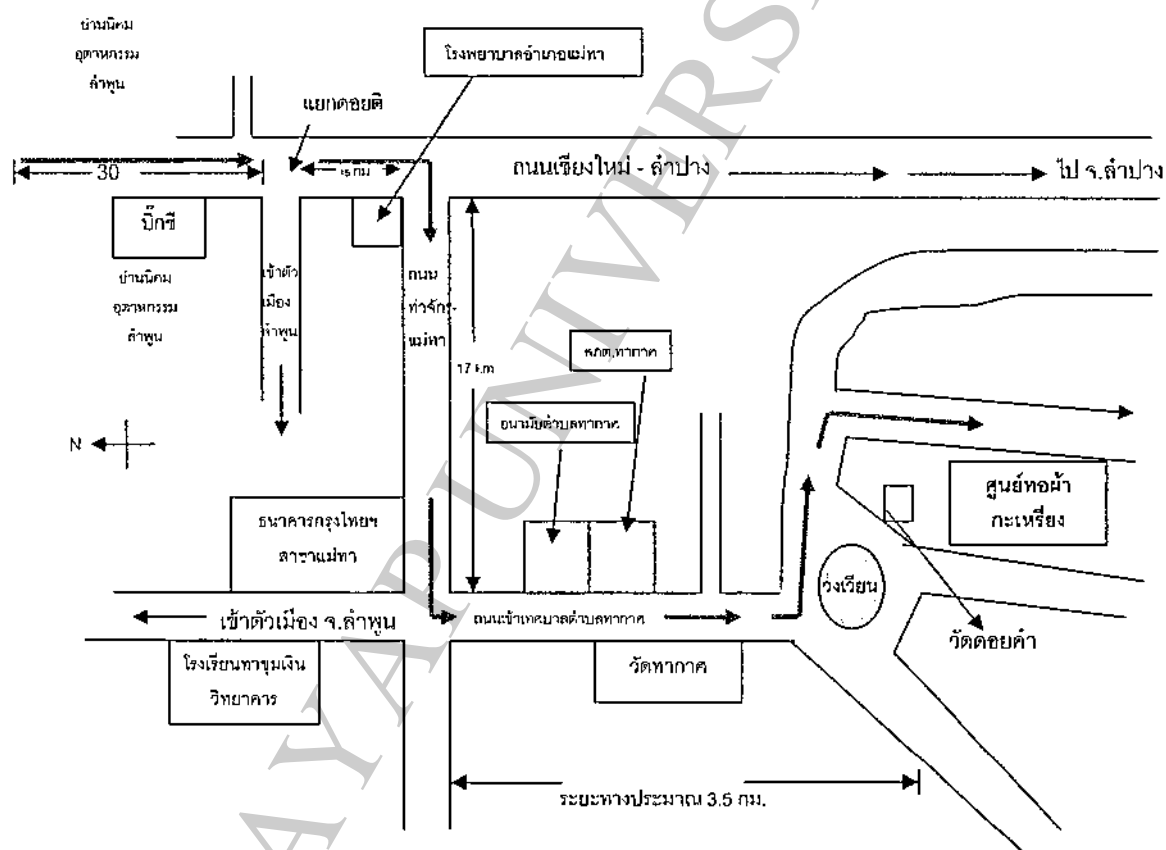
1 ที่ตั้งและข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านแม่ขนาด ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ทาไปทางทิศใต้ประมาณ 24 กิโลเมตร และอยู่ห่าง

เภอเมืองจังหวัดลำพูนประมาณ 30 กิโลเมตร บ้านแม่ขนาด หมู่ที่ 8 มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อบ้านดอยคำ
ทิศใต้	ติดต่อบ้านป่าเลา
ทิศตะวันออก	ติดต่อบ้านทากาศ
ทิศตะวันตก	ติดต่อดำบลหาซุมเงิน

ภาพที่ 4.1 แสดงที่ตั้งกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด

ประชากรและอาชีพ

หมู่บ้านแม่ขนาด มีชื่อเรียกตามหมู่บ้านใกล้เคียงว่า บ้านยางหลวง หรือ บ้านหลวง ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงพอกยางขาว หรือ ยางโปว์ และเรียกขานพวกตนเองว่า "โพล่ง" หรือ "ปากะญอ" สถิติ พ.ศ. 2550 หมู่บ้านแม่ขนาดมีครัวเรือนจำนวน 254 ครัวเรือน ประชากร 743 คน เป็นชาย 370 คน หญิง 373 คน โดยมีนางเกศรินทร์ คำฤทธิ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน นายวรวุฒิ ดอกแก้วนาค เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายวิมล กอแก้ว และ นายอุทิศ ขนาดกตัญญู เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ การทำนาและทำสวนลำไย

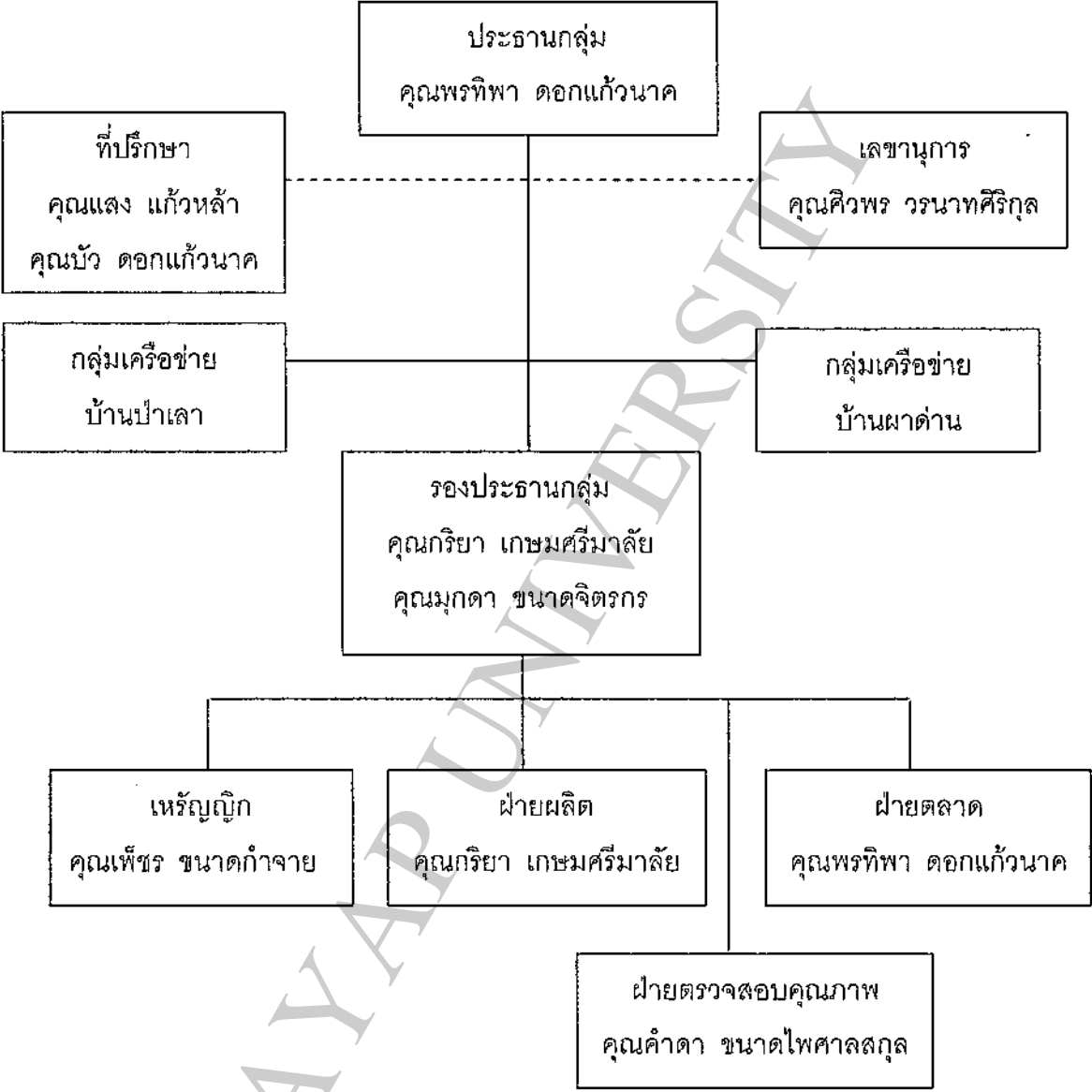
2. ประวัติและวัตถุประสงค์การรวมกลุ่ม

กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 ณ บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 8 ตำบลทากาศ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยผู้เริ่มก่อตั้งกลุ่มคือ นางพรทิพา ดอกแก้วนาค พร้อมด้วยสมาชิกจำนวน 14 คน เนื่องจากเห็นว่าผู้หญิงในหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถในการทอผ้าด้วยกี่เอวทุกคน จึงได้รวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดขึ้นเพื่อเป็นการสืบสานการทอผ้าด้วยกี่เอวให้ดำรงไว้สืบไป นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างรายได้เสริมให้แก่คนในหมู่บ้านพร้อมทั้งร่วมกันอนุรักษ์สืบทอดและเอกลักษณ์ผ้าทอกะเหรี่ยงที่โดดเด่นและมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดมีวัตถุประสงค์การรวมกลุ่มคือ

1. เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น
3. เพื่อให้มีการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถในการทอผ้าและการแปรรูป
4. เพื่อเป็นแนวทางการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
5. เพื่อให้สมาชิกและคณะกรรมการร่วมงานกันอย่างเป็นระบบ และมีส่วนร่วมในการรักษาวิถีชีวิต อาชีพ ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเขาให้คงอยู่ต่อไป

3. รูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การ

กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดมีสมาชิกในหมู่บ้านจำนวน 47 คน และมีเครือข่ายกลุ่มทอผ้า 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านป่าเลา หมู่ที่ 9 มีสมาชิก 32 คน และบ้านผาด่าน หมู่ที่ 10 มีสมาชิก 20 คน โดยรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การของกลุ่มจะเป็นการจัดโครงสร้างองค์การตามหน้าที่ (Functional Structure)

ภาพที่ 4.2 โครงสร้างองค์การกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด

กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนานมีการจัดโครงสร้างของกลุ่มตามหน้าที่ โดยแบ่งหน้าที่งานหลักออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายผลิต

ฝ่ายผลิตจะทำหน้าที่ในการกระจายงานไปให้แก่สมาชิกซึ่งจะนำกลับไปดำเนินการทอที่บ้านโดยการกระจายงานจะพิจารณาถึงความถนัดและความชำนาญในการผลิตผลิตภัณฑ์ของสมาชิกแต่ละคน โดยคุณพรทิพา ดอกแก้วนาค และ คุณกริยา เกษมศรีมาลัย จะทำหน้าที่กำหนดสีของเส้นด้าย จำนวนเส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่ง การทอและให้คำแนะนำด้านการผลิตแก่สมาชิก และคุณกริยา เกษมศรีมาลัยจะเป็นผู้ติดตามงาน และเก็บรวบรวมผลิตภัณฑ์จากสมาชิก

2. ฝ่ายตลาด

ฝ่ายการตลาดจะดำเนินการโดยคุณพรทิพา ดอกแก้วนาค โดยจะดำเนินการติดต่อสื่อสารกับลูกค้า ทำหน้าที่ในการดูแลการขาย การรับคำสั่งซื้อ การต่อรองราคา การนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปแสดงสินค้ากับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งนำผลิตภัณฑ์ไปออกร้านในงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่จังหวัดลำพูนและต่างจังหวัด

3. ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ

ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของผลิตภัณฑ์ จะดำเนินการโดยคุณคำดา ขนาดไพศาลสกุล จะทำหน้าที่ในคัดแยกผลิตภัณฑ์ตามคุณภาพ คือผลิตภัณฑ์จะต้องได้ขนาดตามกำหนด ชอบและชายผ้าจะต้องไม่ย้วย การทอจะต้องแน่นคงรูป ซึ่งการคัดแยกคุณภาพจะส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนที่สมาชิกจะได้รับซึ่งจะตัดสินใจโดย คุณพรทิพา ดอกแก้วนาค

4. ฝ่ายเหรียญก

ฝ่ายเหรียญกจะดำเนินการโดยคุณเพชร ขนาดกำจาย ทำหน้าที่ในการจัดบันทึกทำบัญชีรายรับค่าผลิตภัณฑ์และบัญชีค่าใช้จ่าย ได้แก่ค่าวัตถุดิบเส้นด้าย ค่าแรงงาน รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

4. รูปแบบการจัดการกลุ่ม

รูปแบบการจัดการกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาน มีรูปแบบการจัดการแบบการทำงานเป็นทีม โดยละเว้นการใช้อำนาจตามแนวดิ่งในลักษณะของการสั่งการ แต่จะมุ่งเน้นความสัมพันธ์ตามแนวราบในลักษณะการประชุมปรึกษาหารือและตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งกลุ่มจะจัดให้มีการ

ประชุมร่วมกันประมาณเดือนละ 2 ครั้ง โดยในแต่ละครั้งจะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมเกินครึ่งหนึ่ง ส่วนกระบวนการคัดเลือกประธานและคณะกรรมการของกลุ่ม จะดำเนินการโดยสมาชิกจะเป็นผู้เสนอชื่อและร่วมกันลงคะแนน ซึ่งวาระการดำรงตำแหน่งของประธานและคณะกรรมการจะมีวาระ 2 ปี

5. แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนเริ่มแรกของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาคมาจากการระดมทุนจากคณะผู้เริ่มก่อตั้ง 15 คน จำนวนคนละ 100 บาท และได้รับเงินบริจาคจากคณะวิทยากรของสหกรณ์อำเภอแม่ทาศึก 250 บาท รวมเป็นเงินลงทุนเริ่มต้นจำนวน 1,750 บาท และในปี 2547 มีสมาชิกลงทุนเพิ่มอีก 3 คน คนละ 100 บาท ปัจจุบันกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาคใช้เงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มต่อเดือนประมาณ 30,000 ถึง 70,000 บาท

นอกจากนั้นกลุ่มยังได้รับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และเงินทุนจากโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. พ.ศ. 2539 โครงการส่งเสริมกลุ่มทอผ้า จัดซื้อไหมและฝ้าย 20,000 บาท โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทาศึก
2. พ.ศ. 2540 โครงการส่งเสริมหัตถกรรมในครัวเรือน จัดซื้อกี่กระตุก 10 หลัง ฝ้ายไหม 100,000 บาท โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทาศึก
3. พ.ศ. 2540 โครงการเสริมทักษะกลุ่มทอผ้า จัดซื้อไหม และ ฝ้าย พร้อมทั้งฝักอบรม 10,000 บาท โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทาศึก
4. พ.ศ. 2540 โครงการปรับปรุงซ่อมแซมที่ทำการกลุ่มทอผ้า โดยการสร้างเป็นศาลายกพื้นเพื่อใช้เป็นสถานที่แสดงการทอผ้าด้วยกี่เฮว 60,000 บาท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำพูน
5. พ.ศ. 2540 โครงการอบรมการย้อมสี โดยสำนักงานสหกรณ์เพื่อการเกษตร
6. พ.ศ. 2540-2545 ให้เงินกู้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย 100,000 บาท จากองค์การบริหารส่วนตำบลทาศึก
7. พ.ศ. 2545 การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ทาศึก สนับสนุนซื้อฝ้ายและวัตถุดิบ 1,200 บาท
8. พ.ศ. 2545 โครงการอุดหนุนกลุ่มทอผ้า 10,000 บาท โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทาศึก

9. พ.ศ. 2546 สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทา และสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร จังหวัดลำพูน ให้เงินสนับสนุนเป็นทุนหมุนเวียน 100,000 บาท

10. พ.ศ. 2547 โครงการฝึกอบรมทางการตลาด โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน

11. พ.ศ. 2547 โครงการอบรมเพิ่มพูนทักษะด้านกฎหมายธุรกิจชุมชน โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทา

12. พ.ศ. 2547 โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพการทอผ้าพื้นเมืองประยุกต์ โดยเขตพัฒนาสังคมและสวัสดิการบนที่ราบสูง เขต 3 ลำพูน

13. พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2551 โครงการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ 30 วัน โครงการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ 110 วัน และ โครงการฝึกอาชีพระยะสั้น 30 วัน โดยศูนย์เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษาบรมราชินีนาถ

6. การจัดสรรรายได้

วิธีการจัดสรรค่าแรงของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด จะคิดตามจำนวน ประเภท และความสมบูรณ์ของชิ้นงาน ดังนี้

ตาราง 4.1 แสดงค่าแรงในการผลิตผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์	ค่าแรง (บาทต่อชิ้น)
1	ผ้าพันคอ	50
2	ผ้าคลุมไหล่	80
3	ผ้าทอพื้น	150
4	ผ้าทอเก็บลาย	250-600
5	เสื่อคาเซ	70-80
6	เสื่อบักเม็ดเดียว	250-300
7	ชุดยวสตรี	250-300
8	เสื่อสุภาพบุรุษ	80-300
9	เสื่อสุภาพสตรี	250-500
10	กางเกงสะดอ	90-150
11	กางเกงสตรี	90-150
12	ผ้าถุง	130
13	กระเป๋	25
14	ถุงย่าม	60-80

นอกจากนั้นในช่วงฤดูหนาวซึ่งมักจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาดูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงในหมู่บ้าน ก็
จะจัดให้สมาชิกราว 10 ถึง 15 คน มาแสดงวิธีการทอผ้าด้วยกี่เอวที่บริเวณที่ทำการกลุ่มทอผ้า
กะเหรี่ยงแม่ขนาด บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลทากาศ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจะจัดสรร
รายได้ต่อวันแก่สมาชิกเป็นค่าแรงงานทอผ้าวันละ 50 บาท โดยเส้นฝ้ายที่ใช้ทอจะเป็นเส้นฝ้าย
กองกลางของกลุ่มฯ และผลิตภัณฑ์ที่ได้ก็จะเป็นของกลุ่มฯ

การจัดสรรกำไรจากการขายผลิตภัณฑ์ของสมาชิกกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด ได้ทำ
ข้อตกลงภายในกลุ่ม โดยจัดแบ่งสัดส่วนกำไรออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. เงินปันผลแก่สมาชิก	ร้อยละ	60
2. ค่าตอบแทนคณะกรรมการ	ร้อยละ	10
3. สมทบเข้ากลุ่มเพื่อเป็นเงินทุนอบรม ทุนงาน จัดกิจกรรม	ร้อยละ	30

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เงินปันผลแก่สมาชิก

เงินปันผลแก่สมาชิก จะแบ่งสรรจ่ายให้กับผู้ถือหุ้นเป็นรายปี โดยจะจ่ายให้สมาชิกจำนวน 18 คนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มแรกที่ได้ลงหุ้น คนละ 1 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท โดยมูลค่าผลประโยชน์ที่จะได้รับจะมาจากการแบ่งสัดส่วนร้อยละ 60 ของกำไรสุทธิ แล้วทำการแบ่งเป็น 18 ส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกเข้ากลุ่มในภายหลังจะได้รับสิทธิพิเศษอื่นแทน เช่น การได้สิทธิในการกู้ยืมเงิน การซื้อเส้นด้ายในราคาถูก เป็นต้น

2. ค่าตอบแทนคณะกรรมการ คณะกรรมการกลุ่มทอผ้าจะไม่ได้รับเงินปันผลตามหุ้น แต่จะได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ที่จัดแบ่งให้ร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ เนื่องจากคณะกรรมการเป็นผู้ที่ต้องเสียเวลาเพื่อบริหารกลุ่ม และในบางครั้งก็ต้องลงทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม

3. สมทบเข้ากลุ่มเพื่อเป็นเงินทุน การสมทบเงินเข้ากลุ่มจะจัดสรรจำนวนร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ โดยเงินจำนวนนี้จะเป็นทุนกองกลางที่กลุ่มจะนำไปซื้ออุปกรณ์ เส้นด้าย และเป็นเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม นอกจากนั้นเงินในส่วนนี้จะเป็นเงินกองกลางของกลุ่ม โดยจัดสรรร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ โดยเงินในส่วนนี้จะใช้ในการส่งสมาชิกเข้าร่วมสัมมนาและฝึกอบรมต่าง ๆ การดูงานนอกสถานที่ รวมทั้งการจัดกิจกรรมภายในกลุ่มและกิจกรรมเพื่อสังคม เป็นต้น

7. สถานการณ์การผลิต

จากการสัมภาษณ์คุณพรทิพา ดอกแก้วนาค และคณะกรรมการกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิตของกลุ่ม แบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

7.1 ด้านวัตถุดิบ

7.2 ด้านกระบวนการผลิต

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

7.1 ด้านวัตถุดิบ

วัตถุดิบสำคัญของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดในปัจจุบัน คือ เส้นด้ายสี และไหมพรม ย้อมด้วยสีเคมีสำเร็จรูป ซึ่งเส้นด้ายสีจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เส้นด้ายที่ทำมาจากฝ้าย 100 เปอร์เซ็นต์ กับเส้นด้ายสังเคราะห์ที่เรียกว่า “เส้นไหมประดิษฐ์” ซึ่งเมื่อทอออกมาเป็นผลิตภัณฑ์จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน คือผ้าที่ทอจากเส้นด้ายที่ทำมาจากฝ้าย 100 เปอร์เซ็นต์ จะได้ผ้าที่มีความหนาและเนื้อแน่น แต่ผ้าที่ทอจากเส้นด้ายสังเคราะห์ หรือ เส้นไหมประดิษฐ์ จะได้ผ้าที่มีความพลิ้วเนื้อเบาและบาง การจัดซื้อเส้นด้ายจะดำเนินการโดยคุณพรทิพา ดอกแก้วนาค ซึ่ง

รับผิดชอบฝ่ายผลิต จะเป็นผู้เดินทางไปเลือกซื้อเส้นด้ายสีจากร้านจินเฮงฮวด ตั้งอยู่ในตลาดวโรรส จังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มจะเป็นลูกค้าประจำของร้านจึงทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ในบางครั้งก็ได้มีโอกาสได้พูดคุยให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวกับเส้นด้าย โดยส่วนใหญ่ปัญหาที่พบ คือ เส้นด้ายขาดง่าย แต่กลุ่มก็ไม่ได้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาวัตถุดิบ เพียงแต่ให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้จำหน่ายวัตถุดิบเท่านั้น ในส่วนปัญหาเส้นด้ายขาดง่ายนั้น มีสาเหตุมาจากด้ายเก่าเก็บค้างไว้นาน กลุ่มจึงแก้ไขปัญหาโดยการซื้อจากร้านจินเฮงฮวดเพียงร้านเดียว ซึ่งหากเกิดปัญหาก็สามารถนำเส้นด้ายไปเปลี่ยนได้ โดยกำหนดรอบระยะเวลาการการซื้อประมาณเดือนละ 1 ครั้ง หรือเมื่อมีคำสั่งซื้อ โดยชำระค่าวัตถุดิบเป็นเงินสด มูลค่าการซื้อครั้งละประมาณ 10,000 บาท กลุ่มมีการตรวจรับปริมาณและคุณภาพสินค้าวัตถุดิบด้วยการประมาณด้วยสายตา การสำรองเส้นด้ายของกลุ่มจะเก็บสำรองเส้นด้ายไว้มูลค่าประมาณ 5,000 บาท

ตาราง 4.2 แสดงรายละเอียดวัตถุดิบหลัก

วัตถุดิบหลัก	ลักษณะ	นำไปใช้	แหล่งที่มา
ฝ่ายเบอร์ 10/1	เส้นหนา เหนียว	เส้นยืน เส้นพุ่ง	ร้านจินเฮงฮวด
ไหมประดิษฐ์	เส้นเล็ก เหนียว และมัน	เส้นยืน เส้นพุ่ง	ร้านจินเฮงฮวด

ตาราง 4.3 แสดงรายละเอียดวัตถุดิบรอง

วัตถุดิบรอง	ลักษณะ	นำไปใช้	แหล่งที่มา
ลูกเดือยเมล็ดกลม ลูกเดือยตัวหนอน	กลมบ่อมรี เรียวเล็ก	ประดับตกแต่งเสื้อ	ในท้องถิ่น
เทียนไข ขี้ผึ้ง			ในท้องถิ่น

วิธีการกระจายเส้นด้ายไปให้สมาชิกกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด จะมีวิธีการคือ เมื่อมีคำสั่งผลิตจะมีการจัดสรรงานให้แก่สมาชิกแต่ละรายตามความสามารถ และจะใช้วิธีประมาณการใช้เส้นด้ายให้แก่สมาชิกตามปริมาณงานที่จัดสรรให้ นอกจากนี้ในกรณีที่สมาชิกต้องการผลิตผลิตภัณฑ์นอกเหนือจากโควตาที่กลุ่มจัดสรรให้สมาชิกยังสามารถซื้อเส้นด้ายจากกลุ่มในราคาถูกกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม

7.2 ด้านกระบวนการผลิต

ชนิดผลิตภัณฑ์

ปัจจุบันกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดมีการผลิตผลิตภัณฑ์แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ผ่านการตัดเย็บ ได้แก่ ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าทอพื้น ผ้าทอเก็บลาย

2. ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการตัดเย็บ ได้แก่ เสื้อคอเซ เสื้อปักเม็ดเดียว ชุดยาวสตรี เสื้อสุภาพบุรุษ เสื้อสุภาพสตรี กางเกงละดอ กางเกงสตรี ผ้าถุง กระเป๋า ถุงย่าม

ปริมาณการผลิตและกรรมวิธีการผลิต

การผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไม่มีการกำหนดปริมาณการผลิตเอาไว้ล่วงหน้า แต่จะใช้วิธีกะประมาณด้วยสายตาว่าผลิตภัณฑ์ชนิดใดเหลือน้อยก็จะดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นเพิ่ม โดยจะเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อประมาณร้อยละ 30 และเป็นการผลิตตามความสามารถของกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 70 ส่วนกรรมวิธีการผลิตของกลุ่มในปัจจุบันจะผลิตด้วยมือควบคู่กับการใช้เครื่องจักร โดยสัดส่วนถัวเฉลี่ยร้อยละ 90 จะเป็นการผลิตด้วยมือ มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่จะใช้เครื่องจักร ซึ่งจะเป็นขั้นตอนของการเย็บและการชักน่มเท่านั้น โดยการทอผ้าหนึ่งชิ้นผู้ทอแต่ละคนจะดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้ายของการทอ ส่วนในขั้นตอนต่อไปเช่น ขั้นตอนการตัดเย็บ กลุ่มจะจ้างผู้ที่มีความชำนาญทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่มดำเนินการ และขั้นตอนการชักน่มกลุ่มจะว่าจ้างโรงงานภายนอกดำเนินการ ช่วงเวลาที่ผ่านมากลุ่มสามารถผลิตสินค้าได้ทันกับความต้องการ เนื่องจากกลุ่ม ฯ ได้มีการสร้างเครือข่ายกลุ่มทอผ้าบ้านผาด่าน และบ้านป่าเลาช่วยในการผลิตสินค้าในช่วงที่มีความต้องการสินค้าสูง ด้านการปรับปรุงวิธีการและกระบวนการผลิตของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดนั้นยังคงใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม แต่จะมีการคิดค้นลวดลายใหม่ ๆ เพื่อสร้างความแปลกและแตกต่าง ได้แก่ ลายเกล็ดปลา ลายเกล็ดเต่า ลายเกล็ดหิมะ ลายดอกแก้ว และลายไขว้ ซึ่งบุคคลสำคัญที่มีบทบาทให้การพัฒนาลวดลายใหม่ ๆ คือ คุณพรทิพา ดอกแก้วนาค และ คุณศิวพร วรรณาศิริกุล คุณบัวภา หล้าปรารธนา และคุณพณีย์ ขนาดเจริญ โดยเมื่อมีการคิดค้นลายใหม่ก็จะทำการสอนให้แก่สมาชิก และการตรวจสอบคุณภาพจะใช้วิธีการใช้สายตา โดยผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน เช่น การทอไม่แน่น ขอบผ้าย้วย หรือความยาวไม่ได้ขนาด จะทำการคัดออกและจะนำไปแปรรูปเป็นกระเป๋าขนาดเล็ก ส่วนบุคคลที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ คือ คุณพรทิพา ดอกแก้วนาค คุณคำดา ขนาดไพศาลสกุล

เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต

เครื่องมือสำคัญในการทอก็คือ เครื่องทอ ซึ่งคนไทยพื้นบ้านในภาคกลาง ภาคเหนือและภาคอีสาน เรียกกันว่า กี่ หรือ ทูก ภาคใต้เรียกว่า เก กี่หรือทูกพัฒนาขึ้นมาจากหลักการเบื้องต้นที่ต้องการให้มีการขดลวดกันระหว่างด้ายเส้นยืนกับด้ายเส้นพุ่ง เป็นจำนวนมากเพียงพอที่จะให้เกิดเป็นผืนผ้าขึ้น ด้ายเส้นยืนบางแห่งก็เรียกเส้นเครื่องจะมีจำนวนกี่เส้นหรือมีความยาวเท่าใดก็ตามจะต้องมีการซึ่งให้ตึงและยึดอยู่กับที่ในขณะที่ด้ายเส้นพุ่งจะต้องพันร้อยอยู่กับเครื่องพุ่งซึ่งคนไทยเรียกว่า กระสวย สำหรับใช้พุ่งด้ายเข้าไปขดกับด้ายเส้นยืนทุกเส้น และพุ่งกลับไปกลับมาจนเกิดเป็นเนื้อผ้าตามลวดลายและขนาดที่ต้องการ

เครื่องมือทอผ้าที่ง่ายและมีลักษณะธรรมชาติที่สุดในโลกเห็นจะได้แก่ การผูกด้ายเส้นยืนเข้ากับนิ้วมือข้างหนึ่ง และใช้นิ้วมืออีกข้างหนึ่งพุ่งด้ายเข้าไปปักทอ โดยอาจใช้เข็มหรือกระดูกช่วยวิธีนี้ใช้กันอยู่ในหมู่ชาวอินเดียนแดง ในสหรัฐอเมริกาการทอแบบนี้เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า ฟิงเกอร์วีฟวิง (finger weaving) หรือทอด้วยนิ้ว ผ้าที่ได้จะมีลักษณะแคบและยาว เช่น ผ้าคาดเอว แต่ก็สามารถนำมาเย็บต่อเป็นเสื้อผ้าได้ เป็นต้น

กี่หรือทูกที่ทำได้ง่ายและมีลักษณะเป็นธรรมชาติอีกประเภทหนึ่งคือ กี่ผูกเอว พบในหมู่ชาวบ้านหรือชาวเขาที่อยู่ห่างไกลในหลายๆ ประเทศทั้งในเอเชียและละตินอเมริกา ภาษาอังกฤษเรียกว่า แบ็กสตรัปloom (back-strapped loom) กี่หรือทูกประเภทนี้จะใช้ไม้ท่อนสั้น ๆ ซึ่งด้ายเส้นยืนไว้สองด้าน ปลายด้านหนึ่งมักจะผูกยึดไว้กับต้นไม้หรือบางครั้งก็ให้ผู้ทอนั่งราบกับพื้นเหยียดขาตรงและใช้เท้าเหยียบปลายไม้ไว้ให้ตึง ปลายอีกด้านหนึ่งจะผูกติดไว้กับเอวของผู้ทอเวลาทอผู้ทอสามารถจะโน้มตัวไปข้างหน้าหรือข้างหลังแล้วเหยียบไม้ที่ปลายเท้า เพื่อดึงด้ายเส้นยืนให้ตึงหรือหย่อนได้ตามต้องการ

การทอผ้าของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดใช้เครื่องทอแบบกี่เอว ซึ่งเป็นอุปกรณ์การทอผ้าที่ได้รับการถ่ายทอดต่อ ๆ กันมา กี่เอวจะมีขนาดเล็กและน้ำหนักเบา ทำให้ผู้ทอผ้าสะดวกต่อการพกพาติดตัวไปได้ทุกที่

ส่วนประกอบหลักของกี่เอว มีดังนี้

1. หย่าก่องไฟ

หย่าก่องไฟ เป็นแผ่นหนังหรือผ้าหนา ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ถ้าเป็นแผ่นหนังจะใช้หนังของควาง แต่ปัจจุบันเนื่องจากแผ่นหนังสัตว์หายาก จึงมีการประยุกต์นำผ้าหนา ๆ มาใช้แทน หย่าก่องไฟจะถูกตัดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดความกว้างประมาณ 4-6 นิ้ว และมีขนาดความยาว

ประมาณ 80 เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างจะเจาะรูเพื่อร้อยเชือกสำหรับคล้องกับส่วนปลายของไม้ รัดผ้าเพื่อทอให้ตึง(คองให้) โดยหย่าคองให้จะพันอ้อมกับเอวของผู้ทอ

2. คองให้

คองให้ เป็นไม้สำหรับพันผ้า มีลักษณะเป็นไม้ท่อนกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ $1\frac{1}{2}$ นิ้ว ความยาวประมาณ 30-60 นิ้ว เหลาให้เป็นหลังเต่าแล้วผ่าครึ่งประกบกันโดยปลายทั้งสองข้าง จะบากให้เป็นช่องเพื่อใช้สำหรับคล้องเชือกจากแผ่นหนังหรือหย่าคองให้ คองให้จะเป็นอุปกรณ์อันแรกที่ใช้พันด้ายในขั้นตอนของการขึ้นเครื่องทอ และเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับม้วนเก็บผ้าที่ทอแล้ว โดยเมื่อทำการทอผ้าได้ยาวขึ้นก็จะใช้คองให้ม้วนเก็บเรื่อย ๆ

3. นีปา

นีปา เป็นไม้กระทบผ้า มีลักษณะคล้ายมีด คือด้านหนึ่งจะเป็นสันที่มีความหนากว่าอีก ด้านหนึ่ง มีความยาวประมาณ 30-60 นิ้ว มีความกว้างประมาณ 4-5 นิ้ว นีปาจะใช้สำหรับแยก ด้ายยืนให้เป็นช่องกว้างขึ้นเพื่อสะดวกในการสอดด้ายขวาง และใช้ในการกระทบหรือกระแทก ด้ายขวางให้แน่นขึ้น ซึ่งจะทำให้เนื้อผ้าที่ทอมีความแน่นและหนา

4. นีปาพลู

นีปาพลู เป็นไม้มีลักษณะคล้ายมีดเช่นเดียวกับนีปา แต่จะมีขนาดเล็กกว่า ใช้สำหรับการ ทอแบบการทอเก็บลาย

5. เฆ็งทื่อ

เฆ็งทื่อ เป็นไม้ที่ใช้สำหรับยึดเส้นด้ายยืนทั้งหมด เพื่อให้ยึดกับเสาหรือผนัง โดยเป็นไม้หลักที่มีลักษณะเป็นกระบอกกลมแต่ไม่กลวง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ $1\frac{1}{2}$ - 2 นิ้ว มีขนาด ความยาวประมาณ 50-60 นิ้ว

6. ปาย

ปาย เป็นไม้กลมเรียบ มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ $\frac{1}{4}$ เซนติเมตร มีขนาดความยาว ประมาณ 20-25 นิ้ว หรือมีความยาวตามขนาดความกว้างของผ้าที่จะทอ ในการทอผ้าแต่ละครั้ง

จะให้ป่ายอย่างน้อย 5 อัน และก่อนจะใช้งานจะต้องดูป้ายด้วยสีผึ้งให้เรียบ เพื่อไม่ให้เส้นด้ายติดไม้ หน้าที่หลักของป้ายมี 3 ประการคือ

6.1 ใช้สำหรับคล้องด้ายตะกรอ เพื่อแบ่งเส้นด้ายยืนเวลาขึ้นเครื่องทอ และในขณะที่ทอจะยก

ป้ายขึ้นสลับกับไม้ช่วยแยกด้ายหรือ นีบ่า

6.2 ใช้สำหรับกำหนดแนวและจัดระเบียบเส้นด้ายยืนก่อนผ่านตะกรอ

6.3 ใช้กำหนดตะกรอในกรณีที่ทอผ้าที่มีตะกรอหลายชุด ดังนั้นป้ายจึงมีจำนวนเท่ากับตะกรอ

7. กลุ่ม

กลุ่ม เป็นไม้ช่วยแยกด้าย มีลักษณะเป็นไม้กระบอกกลม ๆ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5 เซนติเมตร มีขนาดความยาวประมาณ 30-60 นิ้ว โดยจะมีความยาวเท่ากับนีบ่า ใช้สำหรับแยกเส้นด้ายยืนออกจากกันตามแนวตะกรอ เพื่อให้เกิดช่องว่างพอที่จะสอดไม้กระทบ(นีบ่า)เข้าไป ทำให้ช่องว่างสำหรับสอดด้ายขวางกว้างขึ้น

8. แหน่

แหน่ มีลักษณะเป็นเส้นในล่อนที่มีความเหนียวและลื่น ใช้พันกับไม้เรียวเล็กเพื่อยกเส้นด้ายยืนขึ้นในการเก็บลาย โดยแหน่จะใช้ควบคู่กับกลุ่ม

9. ลูกทุย

ลูกทุย เป็นแกนไม้เรียวเล็กใช้สำหรับพันด้ายขวาง ลักษณะการใช้งานใช้แทนกระสวยสำหรับใช้พุ่งเส้นด้ายขวาง

10. นะเซ่

นะเซ่ เป็นไม้กลมเรียวเล็ก ใช้ชิง หรือ ตีรังผ้าที่ทอแล้วไม่ให้ย่นเข้าหากัน

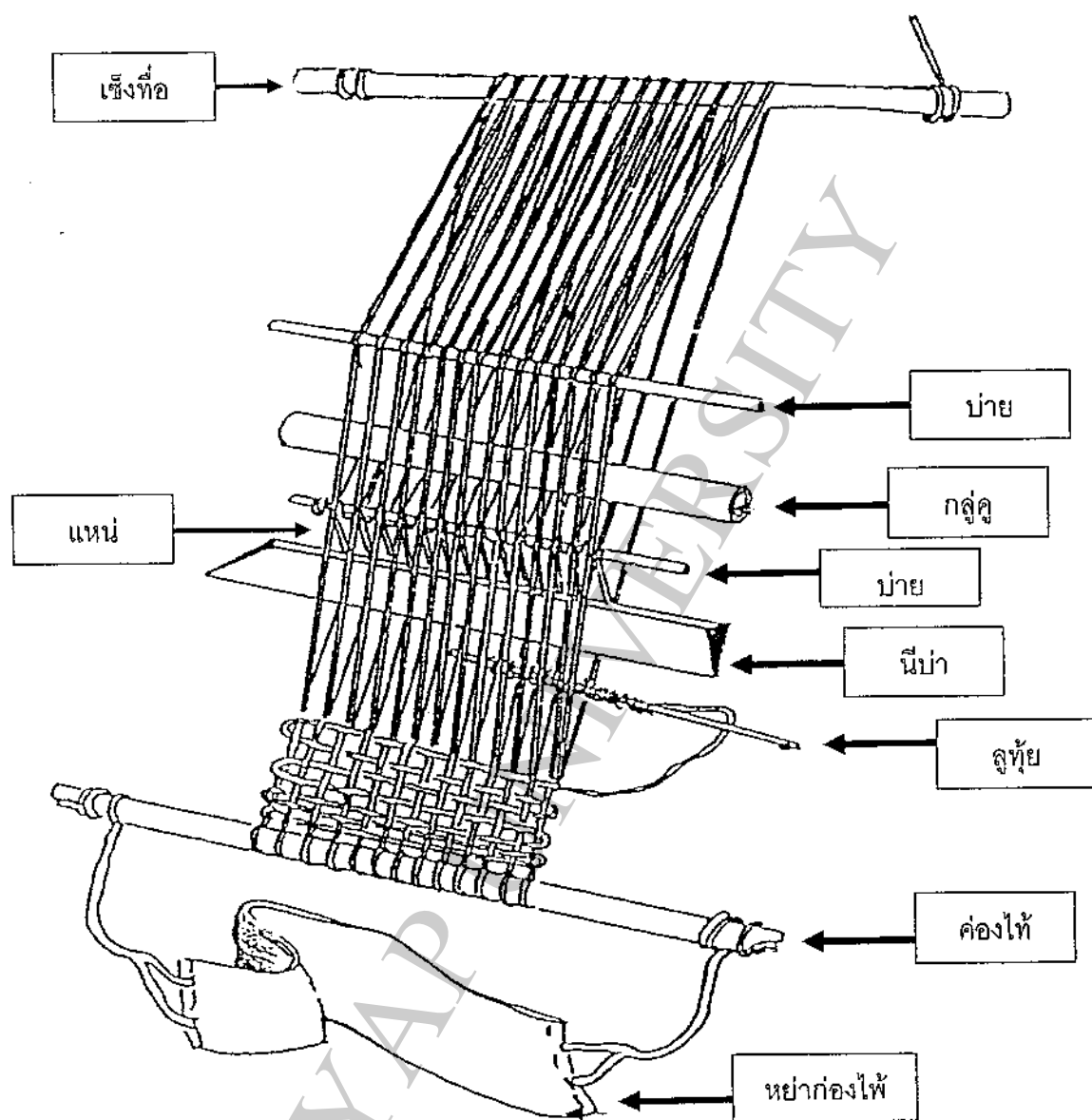
11. ทาลู่

ทาลู่ เป็นเหล็กกลมรีียว มีขนาดเท่ากับปาย ใช้สำหรับยึดเส้นด้ายขึ้นในขณะขึ้นเครื่อง

ทอ

12. ทาเบลิง

ทาเบลิง เป็นไม้ที่ไม่ได้อยู่ในส่วนประกอบของเครื่องทอแต่มีส่วนช่วยให้การทอสำเร็จ
ทาเบลิง หรือไม้ขึ้นเครื่องทอ มีลักษณะเป็นท่อนไม้ไผ่กลมใหญ่ หรือไม้หน้า 3 ซึ่งมีขนาดกว้าง 4
นิ้ว ความหนา 2 นิ้ว และมีความยาวประมาณ 2 เมตร เจาะรูเรียงกันตามขนาดและลำดับของ
ส่วนประกอบของเครื่องทอ

ภาพที่ 4.3 เครื่องทอแบบคาดหลังหรือเกี๊ว

ที่มา : กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ชาด

กระบวนการทอผ้า

กระบวนการทอผ้าด้วยกี่เอวของหมู่บ้านแม่ขนาดในอดีตจะเริ่มจากการปลูกฝ้าย การทำฝ้ายให้เป็นเส้นด้าย การย้อมสี จนกระทั่งการทอให้เป็นผลิตภัณฑ์ แต่ให้ปัจจุบันชาวบ้านได้หันมาใช้เส้นด้ายสำเร็จรูปจากโรงงานแทน เนื่องจากมีความสะดวกและประหยัดเวลาในการผลิตผลิตภัณฑ์ ประกอบกับพื้นที่ที่จะใช้ปลูกฝ้ายมีจำกัดและไม่สามารถใช้พื้นที่บนภูเขาทำการเกษตรได้เหมือนในอดีต นอกจากนั้นใบไม้ เปลือกไม้ และผลไม้ที่จะนำมาย้อมสีเส้นด้ายนั้นหายาก กรรมวิธีในการผลิตเส้นด้ายก็มีความยุ่งยากซับซ้อนและใช้เวลานาน ประกอบกับในปัจจุบันการคมนาคมมีความสะดวกสบายสามารถเดินทางเข้าเมืองได้ง่ายขึ้น กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดได้ใช้เส้นด้ายสำเร็จรูป โดยคุณพรทิพา ดอกแก้วนาถ จะเดินทางไปซื้อเส้นด้ายสำเร็จรูปที่จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นขั้นตอนกระบวนการทอผ้าหลักของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมด้ายขวางหรือด้ายพุ่ง
2. การเตรียมด้ายยืน
3. การนำด้ายยืนขึ้นเครื่องทอ
4. การทอ

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมด้ายขวางหรือด้ายพุ่ง

ด้ายขวาง หรือ ด้ายพุ่ง คือด้ายสำหรับใช้สอดระหว่างด้ายยืนทำให้เกิดลวดลายต่าง ๆ เนื่องจากเครื่องทอผ้าของคนเผ่ากะเหรี่ยงไม่มีกระสวย แต่จะใช้ไม้เรียวเล็กขนาดเล็กขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร มีความยาวประมาณ 20-25 นิ้ว สำหรับพันด้ายขวางวิธีทำคือใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ถือปลายไม้ด้านหนึ่ง ส่วนอีกด้านหนึ่งจะวางทาบกับหน้าขา ใช้มืออีกข้างหนึ่งปั่นด้ายเข้าหาตัว โดยให้ด้ายผ่านเข้ามาระหว่างนิ้วชี้กับนิ้วกลางของมือซ้าย ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนด้ายเต็มไม้ การกรอด้ายขวางอาจใช้ด้าย 1 ถึง 4 เส้นประกบกันตามความหนาของผ้าที่ต้องการหรืออาจนำด้ายที่ต่างสีประกบกันเพื่อสร้างผ้าทอให้มีสีสันสวยงามแปลกตา

2. การเตรียมด้ายยืน

การเตรียมด้ายยืน คือการเตรียมเส้นด้ายที่จะนำมาวนและพันรอบส่วนประกอบของเครื่องทอที่นำมาเสียบไว้บนอุปกรณ์สำหรับเตรียมเส้นยืน หรือ ทาเบลิง ได้แก่ ค่องไห บ้าย กลู่คู

และทาลู่ การเรียงด้ายยืนจะใช้เส้นด้ายจำนวนคู่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่กลุ่มทอผ้ากระเหรี่ยงแม่ขนาดจะใช้ด้ายยืนประกอบจำนวน 2 หรือ 4 เส้น กล่าวคือถ้าหากต้องการผ้าหนา เช่น ผ้ามาน ผ้าหม จะใช้ด้ายยืน 2 เส้น โดยเมื่อเรียงด้ายยืน จะต้องเรียงควบกันครั้งละ 4 เส้น เพื่อนำไปแยกที่ตะกรอ เป็น 2 ส่วน ๆ ละ 2 เส้น ในกรณีที่ต้องการทอผ้าลายนูนตามแนวยาว จำนวนด้ายยืนอาจเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลายที่ต้องการ

3. การนำด้ายยืนขึ้นเครื่องทอ

การนำด้ายยืนขึ้นเครื่องทอโดยการวนและพันเส้นด้ายยืนจะทำอย่างเป็นระเบียบตามแนวอนวนวนไปกับทาบะลิง ซึ่งส่วนประกอบของเครื่องทอนำมาเสียบไว้กับทาบะลิงจะมีอยู่ทั้งหมด 6 หลัก ดังนี้

หลักที่ 1 ค่องไ้

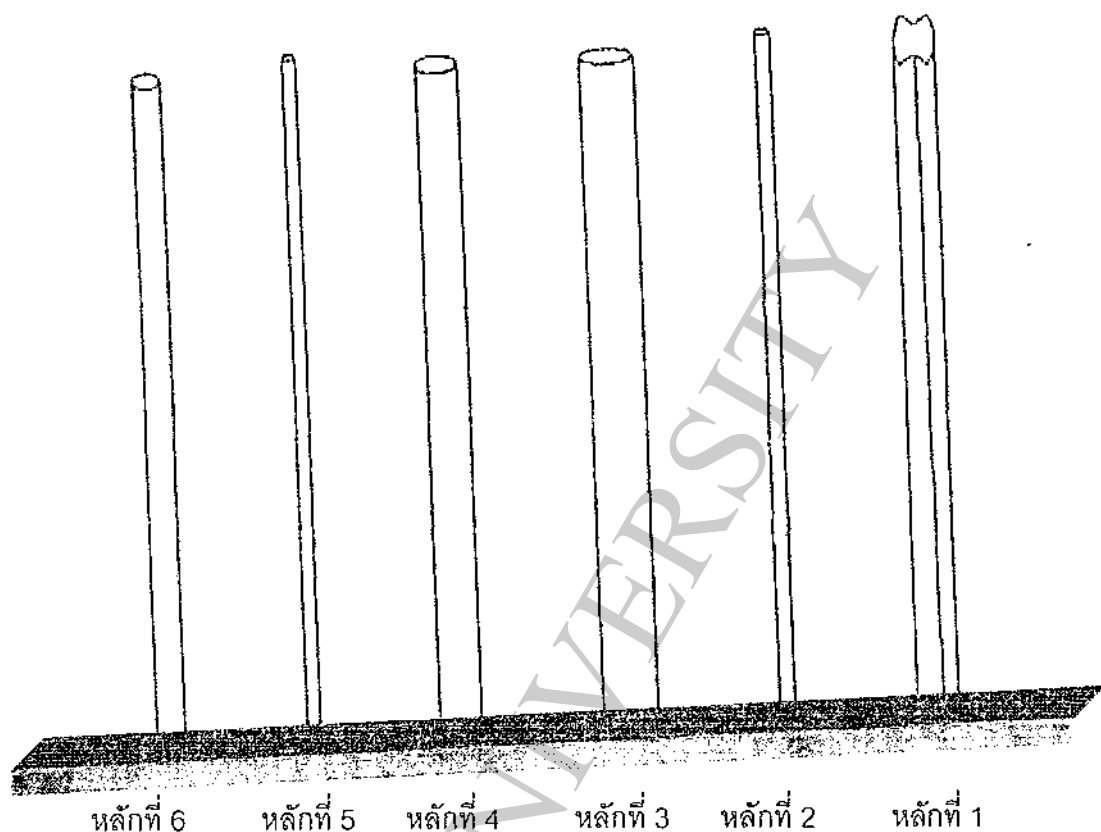
หลักที่ 2 ป้าย

หลักที่ 3 กลู่คู

หลักที่ 4 ป้าย

หลักที่ 5 ป้าย

หลักที่ 6 ทาลู่

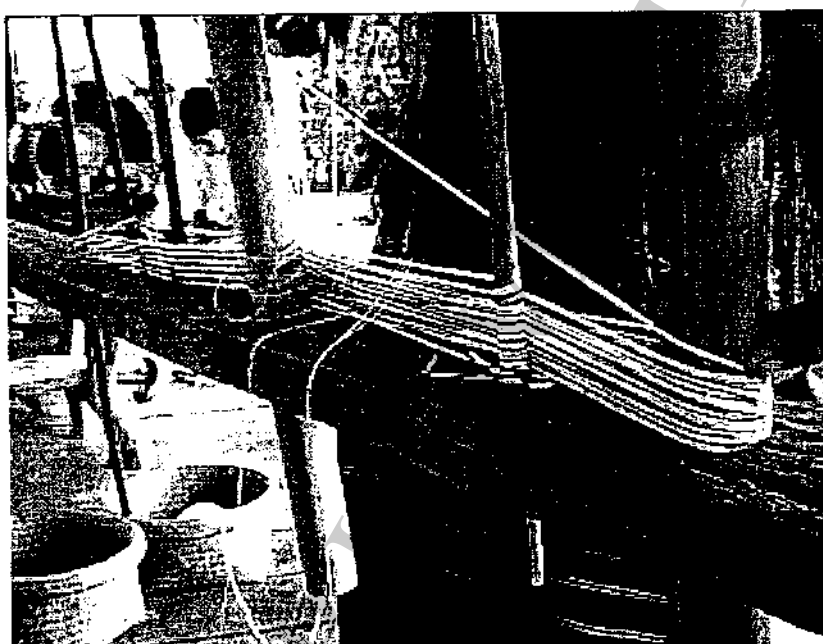
ภาพที่ 4.4 แสดงส่วนประกอบของอุปกรณ์สำหรับเตรียมเส้นยืน (ทาเบลิง)

ขั้นตอนการเรียงเส้นด้ายยืน มีดังนี้

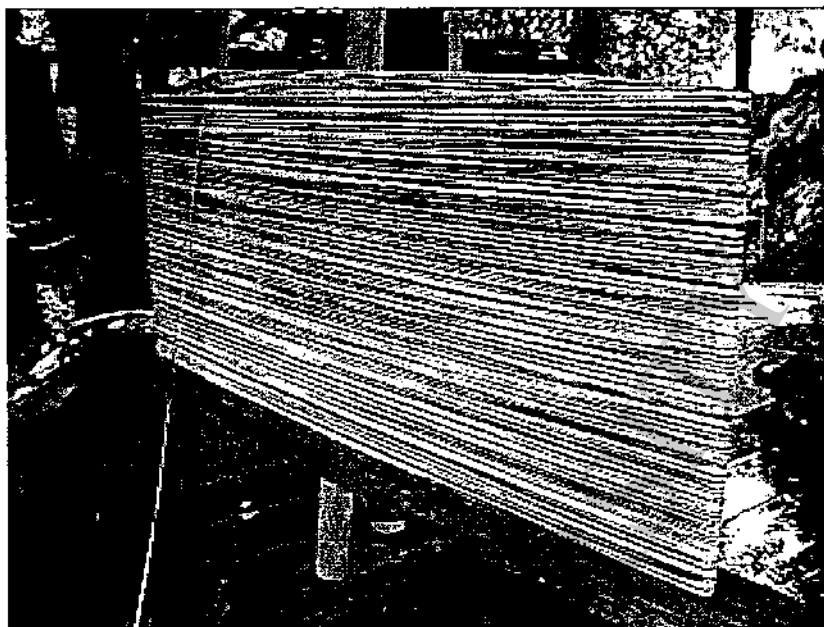
1. คล้องเส้นด้ายลงในหลักที่ 1 และสาวด้ายทั้งหมดผ่านหลักที่ 2, 3, 4, 5 และนำไปคล้องหลักที่ 6 และสาวเส้นด้ายกลับมาคล้องหลักที่ 1
2. ดึงเส้นด้ายทั้งหมดให้ตึงเสมอกัน และนำมาพันรอบหลักที่ 2 ตามแนวเข็มนาฬิกา
3. ดึงเส้นด้ายทั้งหมดให้ตึงเสมอกันมาทางด้านหน้าหลักที่ 3 ซึ่งเป็นจุดแยกเส้นด้าย โดยใช้เส้นด้ายอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นด้ายตะกรอสอดเข้าไประหว่างเส้นด้ายยืนเพื่อแยกเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กัน เส้นด้ายส่วนที่ไม่ได้คล้องกับตะกรอจะแยกผ่านด้านหลังหลักที่ 4 และส่วนที่คล้องกับตะกรอจะดึงผ่านด้านหน้าหลักที่ 4
4. รวบเส้นด้ายทั้งสองส่วนเข้าด้วยกัน ดึงให้ตึง สาวพันอ้อมหลักที่ 5 ตามแนวเข็มนาฬิกา
5. ดึงเส้นด้ายทั้งหมดให้ตึง พันอ้อมหลักที่ 6 และสาวให้ตึงแล้วดึงกลับมาเริ่มต้นหลักที่ 1 ใหม่ หากต้องการสลับสีก็สามารถเปลี่ยนด้ายกลุ่มใหม่ตามสีที่ต้องการ โดยการ

เริ่มตั้งแต่หลักแรกเช่นกัน ทำการวนและพันเส้นด้ายไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งด้ายที่เรียงมีความสูงเท่ากับความกว้างของผ้าที่ความต้องการ

6. ถอดส่วนประกอบเครื่องทอทั้งหมดออกจากไม้ขึ้นเครื่องทอ(ทาเบลิง) แล้วนำไม้เชิงที่ถอดเข้าไปเพื่อใช้เก็บตะกรอแทนไม้ทาสู้ โดยที่ส่วนประกอบเครื่องทออื่น ๆ คงเดิม เอาลูกคู่สลับกับป้าย(ไม้หลักที่ 3 สลับกับหลักที่ 4) ยกกลุ่มขึ้นแล้วนำไม้สอดเข้าไป จากนั้นก็ม้วนเก็บเพื่อจะเข้าสู่ขั้นตอนการทอต่อไป

ภาพที่ 4.5 แสดงการเรียงเส้นด้ายขึ้นบนส่วนประกอบของเครื่องทอ

ภาพที่ 4.6 แสดงการเรียงเส้นด้ายยืน

4. การทอ

ก่อนเริ่มกระบวนการทอ จะต้องเตรียมอุปกรณ์เพิ่มอีก 2 อย่าง คือ ลูกทุย (ไม้ซึ่งพันด้ายขวาง ลักษณะการใช้งานใช้แทนกระสวย) และ ณะเซ (ไม้กลมเรียวยาวเล็กใช้ซึ่งหรือดิ่งผ้าที่ทอแล้ว ไม่ให้ย่นเข้าหากัน) จากนั้นนำเส้นด้ายยืนที่ได้ทำการเรียงเข้ากับส่วนประกอบเครื่องทอมาแขวน โดยนำด้านไม้ซึ่งทื่อแขวนยึดเข้ากับเสาเรือนหรือฝาบ้าน กะให้ได้ระดับความสูงประมาณช่วงอกของผู้ทอขณะนั่งราบกับพื้น จากนั้นนำหย้าค่องให้ (แผ่นหนังหรือผ้าหนา ๆ) ครอบรอบเสาด้านหลังของผู้ทอ ผู้ทอจึงหิ้วท้ายเข้ากับปลายทั้งสองข้างของค่องให้พร้อมกับดึงเครื่องทอ (กิ๋เอว) ให้ตึงพอประมาณ โดยผู้ทอจะทำการกระเถิบถอยหลังนั่งในตำแหน่งที่เหมาะสมและสบายที่สุด

ลวดลายการทอผ้า

ลวดลายการทอผ้าของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดจะมีลวดลายการทอแบ่งเป็น 2 ชนิด คือการทอธรรมดา หรือ ลายขัด กับ การทอลวดลาย

การทอธรรมดา

การทอธรรมดา หรือ ทอลายขัด คือ การสอดด้ายขวางเข้าไประหว่างด้ายยืน ซึ่งแยกสลับกันขึ้น 1 ลง 1 หรือ ขึ้น 2 ลง 2 ตามจำนวนเส้นด้ายที่เรียงเมื่อขึ้นเครื่องทอ การทอแบบนี้จะทำให้ได้ผ้าสีเดียวกันตลอดผืน เนื้อผ้าจะเรียบสม่ำเสมอ เป็นวิธีการทอผ้าขั้นพื้นฐานใช้ทอผ้าสำหรับเย็บชุดเด็กหญิงและเย็บกางเกงผู้ชายเท่านั้น การทอลายขัดปกติจะใช้จำนวนเส้นด้ายยืน

และด้ายขวางจำนวนเท่า ๆ กัน ยกเว้นในกรณีที่ใช้เส้นด้ายต่างชนิดกัน เช่น ด้ายยืนเป็นเส้นด้ายสำเร็จรูป และด้ายขวางเป็นเส้นด้ายที่ทำจากฝ้ายซึ่งจะมีลักษณะเส้นที่ใหญ่และหนากว่า ฉะนั้นก็จะต้องใช้จำนวนเส้นด้ายยืนมากกว่า

การทอลวดลาย

ผ้าทอกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะมีลวดลายประกอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การนำผ้าไปใช้ประโยชน์ และความนิยม การประดิษฐ์ลวดลายในผืนผ้าขณะทอของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขามมี 4 วิธี คือ

1. ลายเส้นในเนื้อผ้า ลักษณะลวดลายจะปรากฏเป็นเส้นขนานตามแนวตั้งหรือแนวนอนก็ได้หากต้องการให้เป็นลายขนานตามแนวตั้ง จะต้องเพิ่มจำนวนเส้นด้ายยืนในขณะที่เรียงด้ายขึ้นเครื่องทอเพิ่มมากขึ้นกว่าปกติส่วนด้ายขวางจะใช้จำนวนปกติ แต่ถ้าหากต้องการทอลายขนานตามแนวขวาง ก็จะใช้วิธีสอดด้ายขวางหรือด้ายพุ่งซ้ำกัน แล้วจึงสลับตะกรอและกระทบให้แน่น นิยมใช้ในการทอเสื้อ ผ้าถุง ผ้าพันคอ และผ้าคลุมไหล่

2. ลายสลับสี เป็นการทอแบบทอธรรมดา คือ ใช้ด้ายยืนและด้ายขวางตามจำนวนปกติแต่แทรกด้ายสีต่าง ๆ สลับเข้าไปในขณะที่เรียงด้ายยืนหรือเมื่อสอดด้ายขวาง การทอลายสลับสีมักจะใช้ทอผ้าผ้าม่าน และการทอย่าม

3. ลายจก เป็นวิธีการทอลวดลายโดยการสอดด้ายสลับสี (ซึ่งไม่ใช่ด้ายเส้นเดียวกับด้ายขวาง) เข้าไปเป็นส่วนในเนื้อผ้าตามลวดลายและสีในตำแหน่งที่ต้องการ การยกด้ายยืนจะไม่เป็นไปตามการยกตะกรอ แต่ผู้ทอจะใช้นิ้วมือช่วยสอดยกด้ายขึ้นและสอดด้ายสีที่ต้องการเข้าไประหว่างด้ายยืนนั้น การทอในลักษณะนี้ลวดลายของผ้าที่เกิดขึ้นจะปรากฏอยู่ด้านหลังของผ้า ดังนั้นผู้ทอจึงต้องมีความชำนาญในการกำหนดลายว่าจะสอดด้ายในลักษณะใดจึงจะได้ลวดลายตามต้องการ

4. การทอโดยการแทรกวัสดุอื่นประกอบ ซึ่งชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะใช้ลูกเดือยปักประดับบนเสื้อ ในสมัยก่อนจะนำลูกเดือยมาปักตกแต่งภายหลังจากทำการทอและเย็บเป็นตัวเสื้อเรียบร้อยแล้ว แต่ระยะหลังจะนิยมประดับไปพร้อม ๆ กับการทอ โดยจะทำการร้อยลูกเดือยเข้าไป ซึ่งลูกเดือยจะลอยตัวอยู่ด้านบนของผ้า

กลยุทธ์การตลาดและปัญหาทางการตลาด

จากการสัมภาษณ์คุณพรทิพา ดอกแก้วนาค และคณะกรรมการกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดพบว่า กลุ่มฯ ไม่มีการพยากรณ์ยอดขายล่วงหน้าอย่างเป็นทางการหรือลายลักษณ์อักษร แต่จะประมาณการยอดขายโดยประธานกลุ่มฯ ซึ่งจะใช้วิธีการประมาณการจากประสบการณ์และการประเมินสภาวะเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้น ๆ สัดส่วนลูกค้าของกลุ่มฯ จะเป็นลูกค้าในพื้นที่ประมาณ 20% ลูกค้าต่างจังหวัดและนักท่องเที่ยวประมาณ 70% และลูกค้าต่างประเทศประมาณ 10% นอกจากจากการสัมภาษณ์คุณพรทิพา ดอกแก้วนาค และคณะกรรมการกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ ขนาดเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดและปัญหาทางการตลาดของกลุ่มฯ แบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. กลยุทธ์การตลาด

- 1.1 กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์
- 1.2 กลยุทธ์ด้านราคา
- 1.3 กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย
- 1.4 กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด

2. ปัญหาทางการตลาด

- 2.1 ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์
- 2.2 ปัญหาด้านราคา
- 2.3 ปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย
- 2.4 ปัญหาด้านการส่งเสริมการตลาด

1. กลยุทธ์ทางการตลาด

1.1 กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดในด้านสินค้าให้เลือก (Product Variety) คุณภาพสินค้า (Quality) ลักษณะ (Feature) การออกแบบ (Design) ตราสินค้า (Brand name) การบรรจุหีบห่อ (Packaging) ขนาด (Size) มีรายละเอียดดังนี้

1) สินค้าให้เลือก (Product Variety)

ผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มในปัจจุบันทั้งหมดแบ่งได้เป็น 7 กลุ่มได้แก่ ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าทอเก็บลาย เสื้อผ้าสุภาพบุรุษ เสื้อผ้าสุภาพสตรี ถุงย่าม และกระเป๋า ดังแสดงในตาราง 4.4 โดยผลิตภัณฑ์ที่มียอดขายสูงและขายได้อย่างต่อเนื่อง คือ ผ้าพันคอ และผ้าคลุมไหล่

ตาราง 4.4 แสดงรายการผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	รายการผลิตภัณฑ์	
1	ผ้าพันคอ	ผ้าพันคอลายเกล็ดหิมะ ผ้าพันคอลายเกล็ดปลา ผ้าพันคอลายเกล็ดเต่า ผ้าพันคอลายดอกแก้ว ผ้าพันคอลายไขว้ ผ้าพันคอลายกังปลา
2	ผ้าคลุมไหล่	ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดหิมะ ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดปลา ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดเต่า ผ้าคลุมไหล่ลายดอกแก้ว ผ้าคลุมไหล่ลายไขว้ ผ้าคลุมไหล่ลายกังปลา
3	ผ้าทอเก็บลาย	ผ้าทอเก็บลาย 2 แถบ 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 3 แถบ 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลายทั้งผืน 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 2 แถบ 30 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 3 แถบ 30 นิ้ว ผ้าทอเก็บลายทั้งผืน 30 นิ้ว

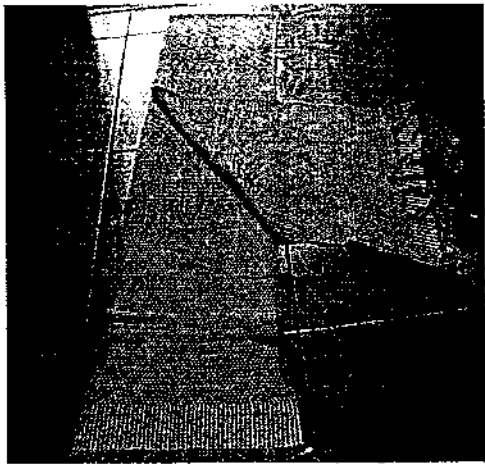
ตาราง 4.4 แสดงรายการผลิตภัณฑ์ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการผลิตภัณฑ์
4	เสื้อผ้าคุณภาพบุรุษ เสื้อคอเชใหญ่ เสื้อคอเชกลาง เสื้อคอเชเล็ก เสื้อใหญ่ เสื้อกลาง เสื้อเล็ก กางเกงละคอ
5	เสื้อผ้าคุณภาพสตรี เสื้อปักเม็ดเดือยใหญ่ เสื้อปักเม็ดเดือยกลาง เสื้อปักเม็ดเดือยเล็ก เสื้อเก็บลายใหญ่ เสื้อเก็บลายกลาง เสื้อเก็บลายเล็ก เสื้อคอเชใหญ่ เสื้อคอเชกลาง เสื้อคอเชเล็ก ชุดยาวสตรีใหญ่ ชุดยาวสตรีกลาง ชุดยาวสตรีเล็ก กางเกงละคอสตรีใหญ่ กางเกงละคอสตรีเล็ก ผ้าถุง

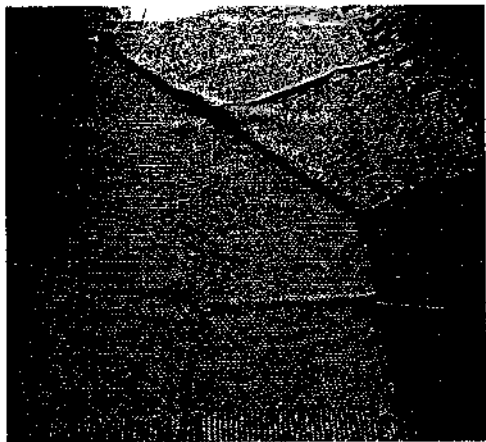
ตาราง 4.4 แสดงรายการผลิตภัณฑ์ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการผลิตภัณฑ์	
6	ถุงย่าม	ถุงย่ามเล็ก ถุงย่ามใหญ่
7	กระเป๋า	กระเป๋าถือสุภาพสตรี กระเป๋ากระเป๋ียง กระเป๋าสะพาย กระเป๋าเล็กใส่เหรียญ

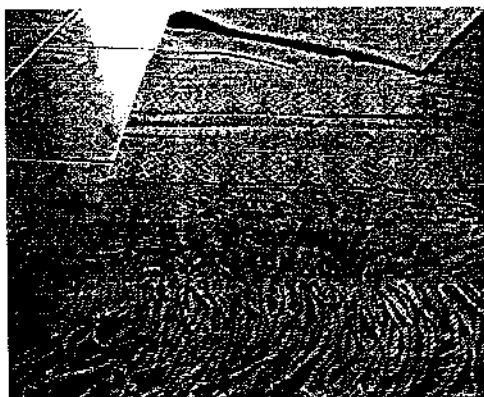
ภาพแสดงผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 4.7 แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ

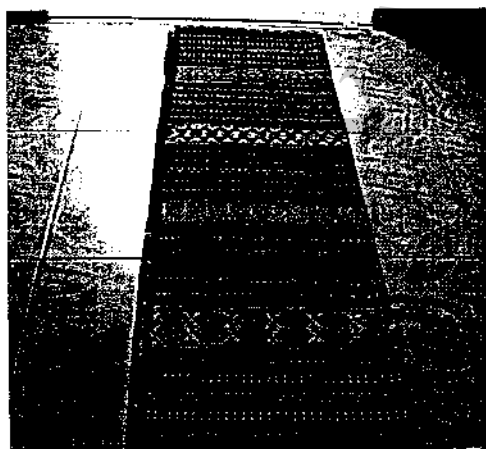
ภาพที่ 4.8 แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่

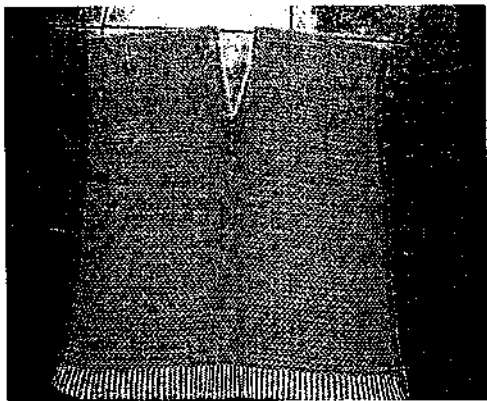
ภาพที่ 4.9 แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าทอเก็บลาย 2 แถบ

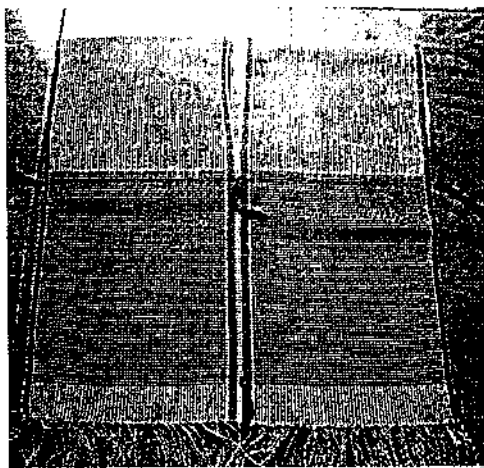
ภาพที่ 4.10 แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าทอเก็บลาย 3 แถบ

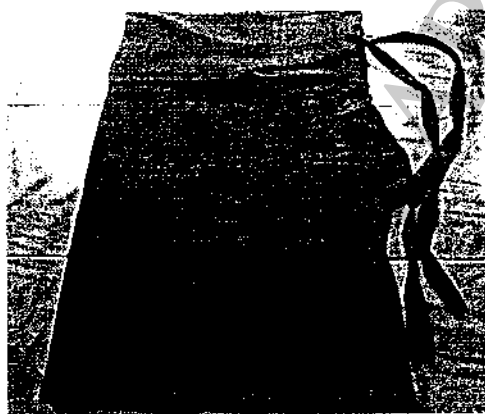
ภาพที่ 4.11 แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าทอเก็บลายทั้งผืน

ภาพที่ 4.12 แสดงผลิตภัณฑ์เสื้อคอเช่สุภาพบุรุษ

ภาพที่ 4.13 แสดงผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสุภาพบุรุษ

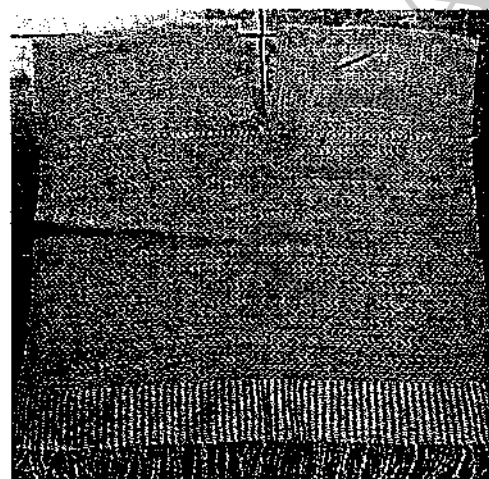
ภาพที่ 4.14 แสดงผลิตภัณฑ์กางเกงสะดอ
สุภาพบุรุษ

ภาพที่ 4.15 แสดงผลิตภัณฑ์เสื้อปักเม็ดเด็ดย
สุภาพสตรี

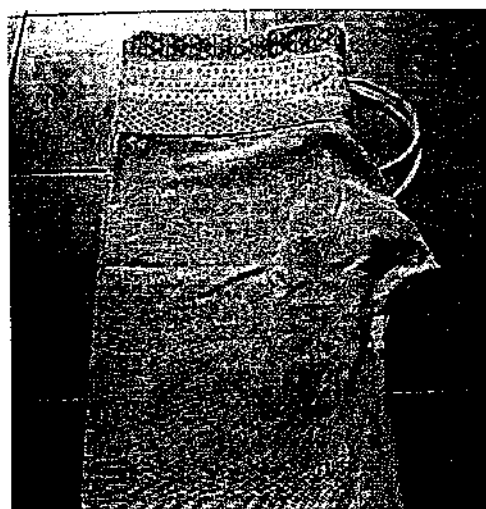
ภาพที่ 4.16 แสดงผลิตภัณฑ์เสื้อเก็บลายสุภาพสตรี

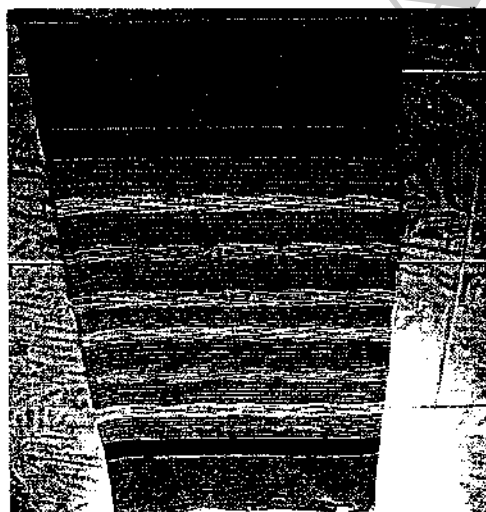
ภาพที่ 4.17 แสดงผลิตภัณฑ์เสื้อคอเชสุภาพสตรี

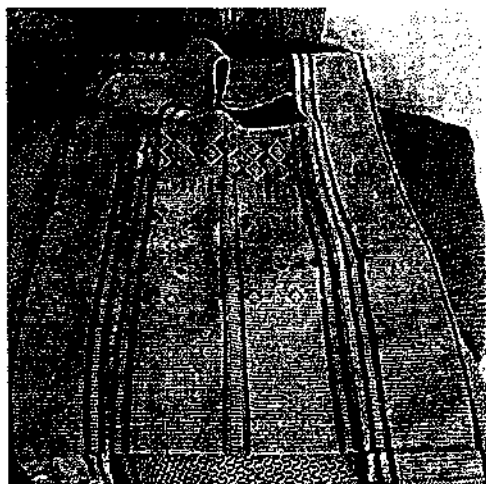
ภาพที่ 4.18 แสดงผลิตภัณฑ์ชุดยาวสตรี

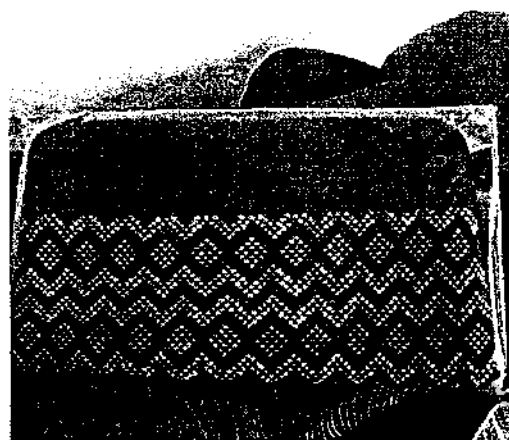
ภาพที่ 4.19 แสดงผลิตภัณฑ์กางเกงสะดอสตรี

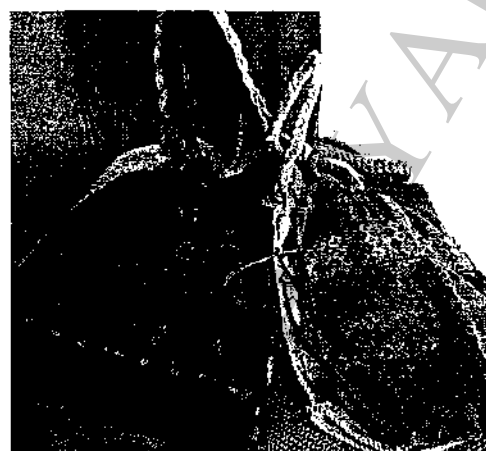
ภาพที่ 4.20 แสดงผลิตภัณฑ์ผ้าถุง

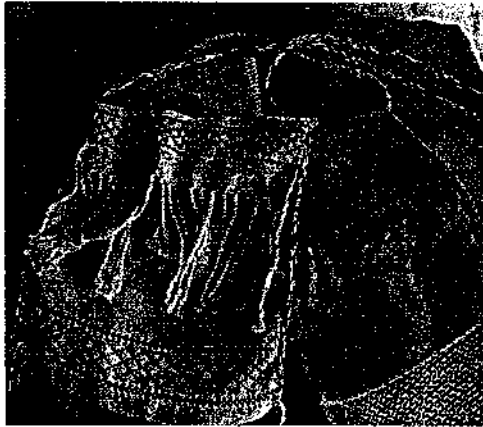
ภาพที่ 4.21 แสดงผลิตภัณฑ์ถุงย่าม

ภาพที่ 4.22 แสดงผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือสุภาพสตรี

ภาพที่ 4.23 แสดงผลิตภัณฑ์กระเป๋ากระเป๋าย่าง

ภาพที่ 4.24 แสดงผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพาย

ภาพที่ 4.25 แสดงผลิตภัณฑ์กระเป๋าเล็กใส่เหรียญ

2) คุณภาพสินค้า (Quality)

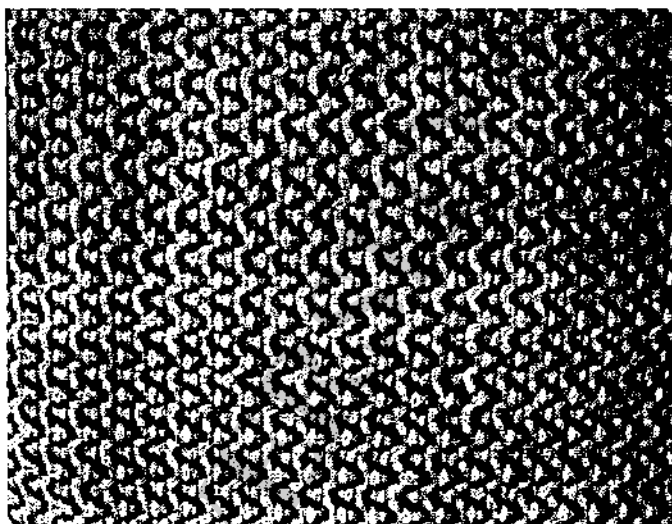
ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดให้ความสำคัญด้านการรักษาคุณภาพตั้งแต่กระบวนการเลือกเส้นด้ายซึ่งจะต้องมีความเหนียว นอกจากนั้นในกรณีผลิตภัณฑ์ผ้าทอเก็บลาย จะเน้นการออกแบบลวดลายผ้าที่มีความละเอียดสวยงาม การทอให้เนื้อผ้ามีความแน่น ส่วนการทอผ้าพันคอและผ้าคลุมไหล่ นั้นขอบของผ้าจะต้องไม่ย้วยและเนื้อผ้ามีความแน่นเสมอกัน

3) ลักษณะ (Feature)

ลักษณะผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าจะสัดส่วนลวดลายผ้าที่ผลิตแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ลวดลายโบราณ 50% ได้แก่ ลายเมล็ดฟักทอง ลายดอกพริก ลายแมลงปอ ลายผีเสื้อ ลายหัวเต่า ลายฟันเลื่อย ลายร่ม ลายต้นสน ลายริ้วลูกศร และลายริ้วข้าวหลามตัด ส่วนลวดลายประยุกต์อีก 50 % ได้แก่ ลายที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันพัฒนาขึ้นมาใหม่ ได้แก่ ลายเกล็ดปลา ลายเกล็ดเต่า ลายเกล็ดหิมะ ลายดอกแก้ว และลายไขว้

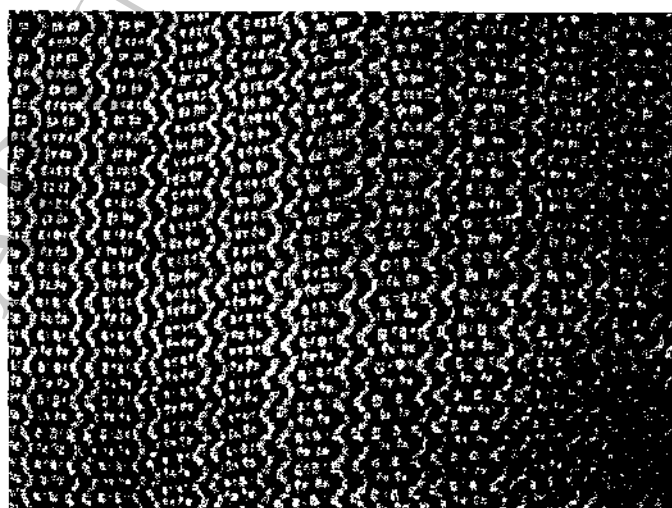
3.1 ภาพแสดงลวดลายประยุกต์กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด

3.1.1. ลายเกล็ดปลา

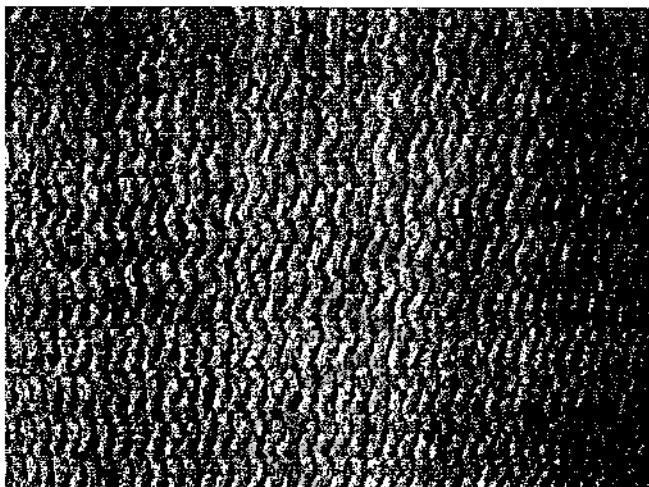
ภาพที่ 4.26 แสดงลายเกล็ดปลา

3.1.2. ลายเกล็ดเต่า

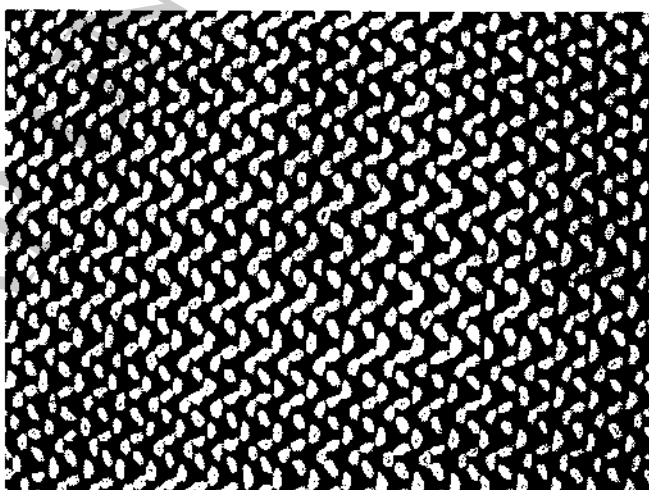
ภาพที่ 4.27 แสดงลายเกล็ดเต่า

3.1.3. ลายเกล็ดหิมะ

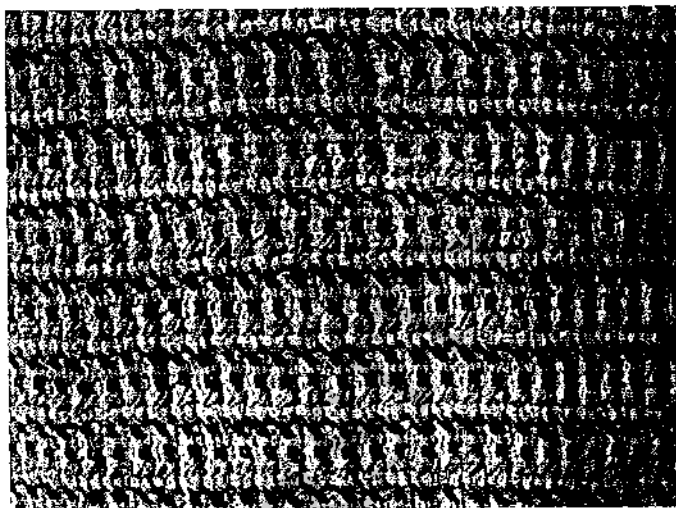
ภาพที่ 4.28 แสดงลายเกล็ดหิมะ

3.1.4. ลายดอกแก้ว

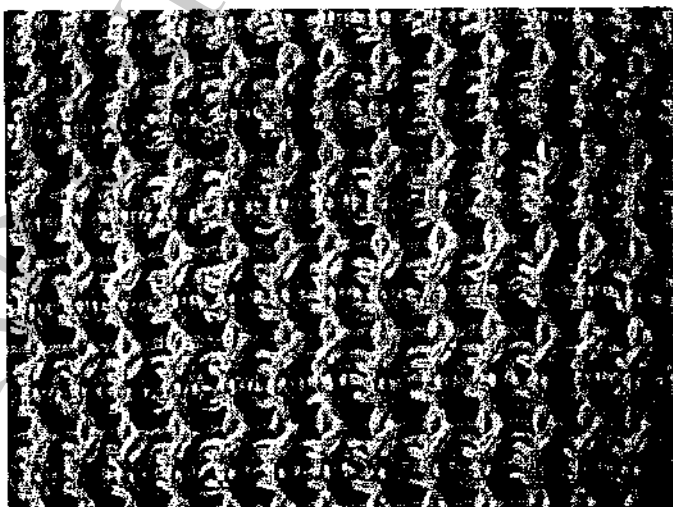
ภาพที่ 4.29 แสดงลายดอกแก้ว

3.1.5. ลายก้างปลา

ภาพที่ 4.30 แสดงลายก้างปลา

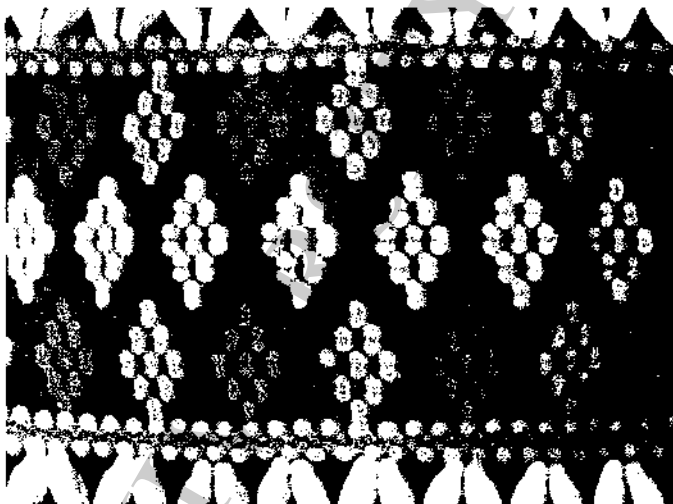
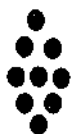
3.1.6. ลายไขว้

ภาพที่ 4.31 แสดงลายไขว้

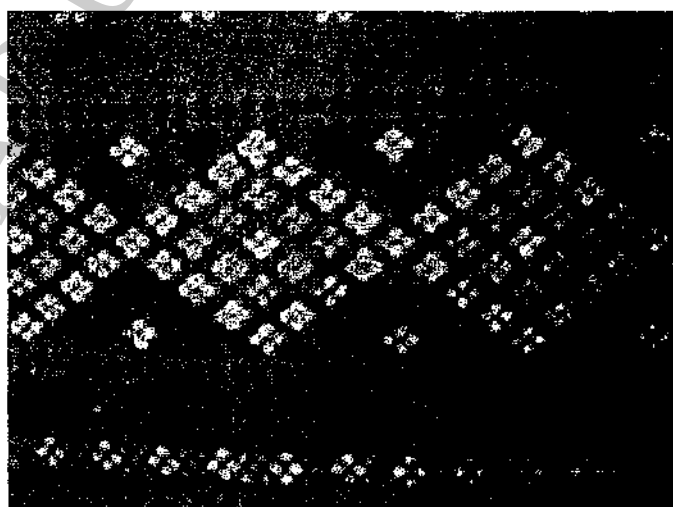
3.2 ภาพแสดงลวดลายโบราณกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด

3.2.1. ลายเมล็ดพืชทอง

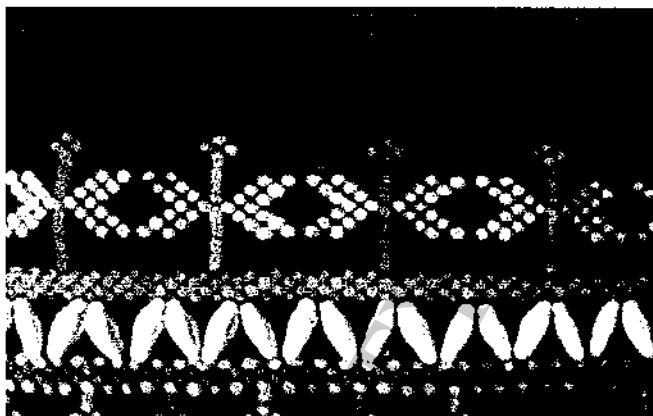
ภาพที่ 4.32 แสดงลายเมล็ดพืชทอง

3.2.2. ลายดอกพริก

ภาพที่ 4.33 แสดงลายดอกพริก

3.2.3 ลายแมลงปอ

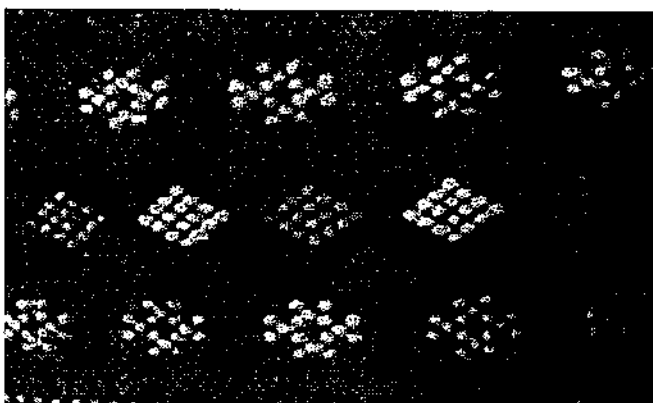
ภาพที่ 4.33 แสดงลายแมลงปอ

3.2.4 ลายผีเสื้อ

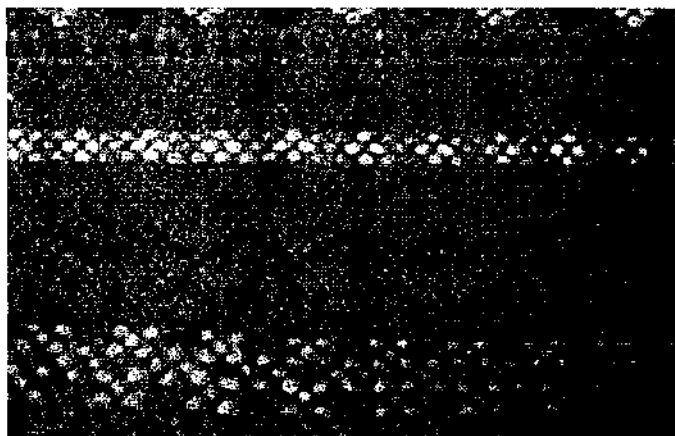
ภาพที่ 4.34 แสดงลายผีเสื้อ

3.2.5 ลายหัวเต่า

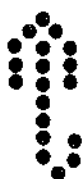
ภาพที่ 4.35 แสดงลายหัวเต่า

3.2.6 ลายพื้นเลื่อย

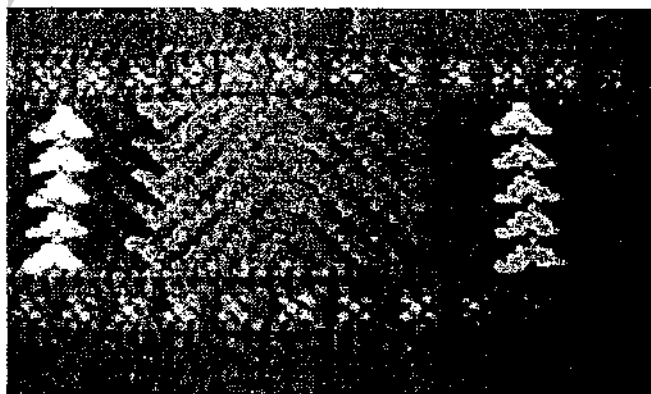
ภาพที่ 4.36 แสดงลายพื้นเลื่อย

3.2.7 ลายร่ม

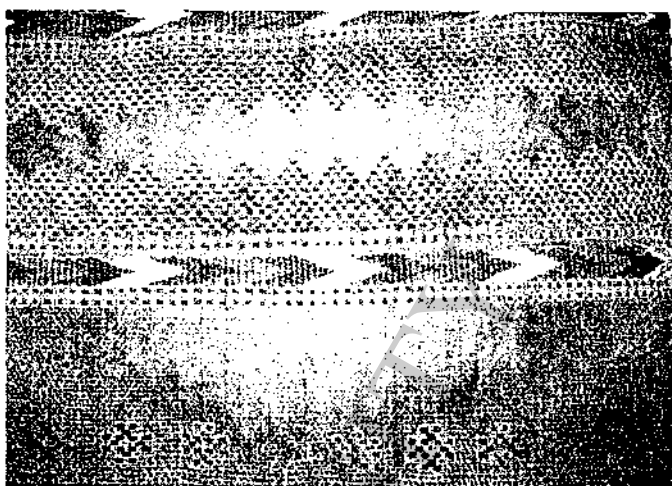
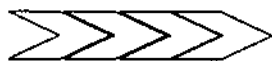
ภาพที่ 4.37 แสดงลายร่ม

3.2.8 ลายต้นสน

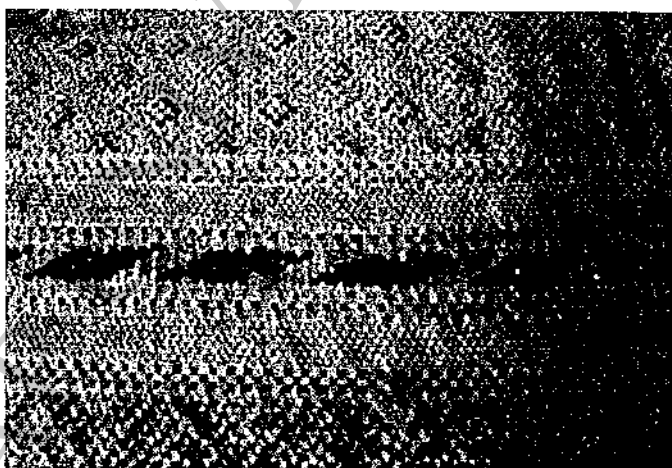
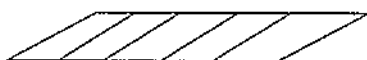
ภาพที่ 4.38 แสดงลายต้นสน

3.2.9 ลายริ้ว

ภาพที่ 4.39 แสดงลายริ้ว

3.2.10 ลายริ้วข้าวหลามตัด

ภาพที่ 4.40 แสดงลายริ้วข้าวหลามตัด

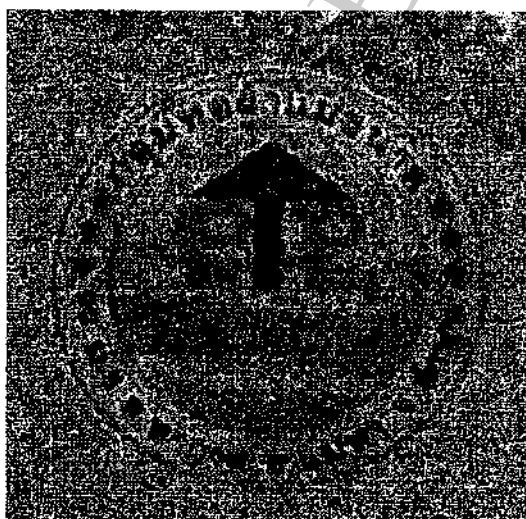
4) การออกแบบ (Design)

การออกแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจะเน้นที่การออกแบบลวดลายผ้าเป็นหลัก โดยจะดำเนินการร่วมกันในคณะกรรมการฯ นำโดยมีคุณพรทิพา ดอกแก้วนาค คุณศิวพร วรรณาศิริกุล คุณบัวถา หล้าปรารภนา และคุณพัชนี ขนาดเจริญ เป็นแกนนำในการออกแบบลวดลายใหม่ โดยวิธีการออกแบบลวดลายผ้าจะใช้วิธีทดลองทำเป็นผลิตภัณฑ์ตัวอย่างตามความคิดและความสามารถของกลุ่มในสัดส่วน 100% ซึ่งลวดลายที่กลุ่มพัฒนาขึ้นนั้นจะมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแตกต่างจากผ้าทอด้วยก็เฮวจากแหล่งอื่น ส่วนการพัฒนาเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

จะมีรูปแบบนาน ๆ ครั้ง โดยเมื่อมีการผลิตสินค้าใหม่จะไม่มีการนำสินค้าไปทดสอบตลาดและจะใช้วิธีการผลิตสินค้าจำนวนน้อยขึ้นและถ้าหากได้รับความสนใจจากลูกค้าก็จะทำการผลิตเพิ่มในภายหลัง

5) ตราสินค้า (Brand name)

กลยุทธ์ตราสินค้าของกลุ่มจะใช้ตราสินค้าโดยผู้ผลิตเอง (Manufacturers' Own Brand) โดยกำหนดตราสินค้าว่า "กลุ่มทอผ้าแม่ขนาด 99 หมู่ 8 ต. ทากาศ อ. แม่ทา จ. ลำพูน" ลงบนขอบวงกลมด้านนอก และใช้ตัวอักษร "P" "T" และ "P" ตรงกลางวงกลม ซึ่งมีความหมายว่า "People to People"

ภาพที่ 4.41 แสดงตราสินค้าของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด

6) การบรรจุหีบห่อ (Packaging)

ด้านกลยุทธ์การใช้บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มฯ จะใช้ถุงพลาสติกใสบรรจุผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันฝุ่น

7) ขนาด (Size)

ผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดมีลายละเอียดของขนาดผลิตภัณฑ์ดังนี้

ตาราง 4.5 แสดงรายการขนาดผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	รายการผลิตภัณฑ์	ขนาดกว้าง X ยาว
1	ผ้าพันคอ	12 X 72 นิ้ว
2	ผ้าคลุมไหล่	24 X 72 นิ้ว
3	ผ้าทอเก็บลาย	25 X 84 นิ้ว 30 X 84 นิ้ว
4	เสื้อคอเชลยภาพบุรุษ	ใหญ่ รอบอก 50 นิ้ว กลาง รอบอก 44 นิ้ว เล็ก รอบอก 36 นิ้ว
5	เสื้อสุภาพบุรุษ	ใหญ่ รอบอก 50 นิ้ว กลาง รอบอก 44 นิ้ว เล็ก รอบอก 36 นิ้ว
6	กางเกงสละตอบุรุษ	รอบเอว 34 นิ้ว รอบเอว 30 นิ้ว
7	เสื้อปักเม็ดเดือยสุภาพสตรี	ใหญ่ รอบอก 50 นิ้ว กลาง รอบอก 44 นิ้ว เล็ก รอบอก 36 นิ้ว
8	เสื้อเก็บลายสุภาพสตรี	ใหญ่ รอบอก 50 นิ้ว กลาง รอบอก 44 นิ้ว เล็ก รอบอก 36 นิ้ว
9	เสื้อคอเชลยสุภาพสตรี	ใหญ่ รอบอก 50 นิ้ว กลาง รอบอก 44 นิ้ว เล็ก รอบอก 36 นิ้ว

ตาราง 4.5 แสดงรายการขนาดผลิตภัณฑ์ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการผลิตภัณฑ์	ขนาด
10	ชุดยาวสตรี	ใหญ่ รอบอก 50 นิ้ว กลาง รอบอก 44 นิ้ว เล็ก รอบอก 36 นิ้ว
11	กางเกงสะดอสตรี	รอบเอว 34 นิ้ว รอบเอว 30 นิ้ว
12	ผ้าถุง	ยาว 2 เมตร
13	ถุงย่าม	เล็ก 6 นิ้ว ใหญ่ 12 นิ้ว
14	กระเป๋าสีสุภาพสตรี	กว้าง 7 นิ้ว
15	กระเป๋ากะเหรี่ยง	กว้าง 12 นิ้ว
16	กระเป๋าสะพาย	กว้าง 7 นิ้ว
17	กระเป๋าลูกใส่เหรียญ	กว้าง 3 นิ้ว

กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอดผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดในปัจจุบันโดยทำการสรุปและวิเคราะห์ตามหลักกลยุทธ์ส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์สายผลิตภัณฑ์ (Product Line) และรายการผลิตภัณฑ์ (Product Item) ซึ่งจะทำการพิจารณากลยุทธ์ส่วนประสมผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาความสัมพันธ์ในรูปแบบของ ความกว้างของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Width of Product Mix) ความลึกของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (The Depth of Product Mix) ความยาวของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (The Length of Product Mix) และความสอดคล้องกันของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (The Consistency of Product Mix) โดยการวิเคราะห์จากรายการผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของกลุ่มทอดผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดจากตาราง 4.4 ดังต่อไปนี้

สายผลิตภัณฑ์ (Product Line) สายผลิตภัณฑ์กลุ่มทอดผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด โดยพิจารณาการจัดกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และมีการใช้งานคล้ายคลึงกันของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ พบว่ามีสายผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าทอเก็บลาย เสื้อผ้าสุภาพบุรุษ เสื้อผ้าสุภาพสตรี ถุงย่าม และ กระเป๋า

ความกว้างของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Width of Product Mix) ความกว้างของส่วนประสมผลิตภัณฑ์กลุ่มทอดผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด โดยพิจารณาจำนวนสายผลิตภัณฑ์ที่เสนอขาย

ของกลุ่มฯ พบว่ามีความกว้างของส่วนประสมผลิตภัณฑ์จำนวน 7 สายผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย (1) ผ้าพันคอ (2) ผ้าคลุมไหล่ (3) ผ้าทอเก็บลาย (4) เสื้อผ้าสุภาพบุรุษ (5) เสื้อผ้าสุภาพสตรี (6) ถุงย่าม และ (7) กระเป๋า

ความลึกของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (The Depth of Product Mix) ความลึกของส่วนประสมผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด โดยการพิจารณาถึงจำนวนรายการผลิตภัณฑ์ (Product Item) ที่มีในแต่ละสายผลิตภัณฑ์ พบว่า สายผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ มีความลึก 6 รายการ คือ ผ้าพันคอลายเกล็ดหิมะ ผ้าพันคอลายเกล็ดปลา ผ้าพันคอลายเกล็ดเต่า ผ้าพันคอลายก้างปลา ผ้าพันคอลายดอกแก้ว และผ้าพันคอลายไขว้

สายผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ มีความลึก 6 รายการ ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดหิมะ ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดปลา ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดเต่า ผ้าคลุมไหล่ลายดอกแก้ว ผ้าคลุมไหล่ลายไขว้ และผ้าคลุมไหล่ลายก้างปลา

สายผลิตภัณฑ์ผ้าทอเก็บลาย มีความลึก 6 รายการ คือ ผ้าทอเก็บลาย 2 แถบ 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 3 แถบ 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลายทั้งผืน 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 2 แถบ 30 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 3 แถบ 30 นิ้ว ผ้าทอเก็บลายทั้งผืน 30 นิ้ว

สายผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสุภาพบุรุษ มีความลึก 7 รายการ คือ เสื้อคอเชใหญ่ เสื้อคอเชกลาง เสื้อคอเชเล็ก เสื้อใหญ่ เสื้อกลาง เสื้อเล็ก และกางเกงสะดอ

สายผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสุภาพสตรี มีความลึก 15 รายการ เสื้อปักเม็ดเดือยใหญ่ เสื้อปักเม็ดเดือยกลาง เสื้อปักเม็ดเดือยเล็ก เสื้อเก็บลายใหญ่ เสื้อเก็บลายกลาง เสื้อเก็บลายเล็ก เสื้อคอเชใหญ่ เสื้อคอเชกลาง เสื้อคอเชเล็ก ชุดยาวสตรีใหญ่ ชุดยาวสตรีกลาง ชุดยาวสตรีเล็ก กางเกงสะดอสตรีใหญ่ และกางเกงสะดอสตรีเล็ก ผ้าถุง

สายผลิตภัณฑ์ถุงย่าม มีความลึก 2 รายการ คือ ถุงย่ามเล็ก ถุงย่ามใหญ่

สายผลิตภัณฑ์กระเป๋า มีความลึก 4 รายการ คือ กระเป๋าถือสุภาพสตรี กระเป๋ากระเหรี่ยง กระเป๋าสะพาย และกระเป๋าเล็กใส่เหรียญ

ความยาวของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (The Length of Product Mix) ความยาวของส่วนประสมผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด โดยการพิจารณาถึงจำนวนรายการทั้งสิ้นของผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ 46 รายการ

ความสอดคล้องกันของส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (The Consistency of Product Mix) ความสอดคล้องกันของส่วนประสมผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด โดยการพิจารณาถึง

ความสัมพันธ์ระหว่างสายผลิตภัณฑ์ในด้านการใช้ขั้นสุดท้าย การผลิต การจัดจำหน่าย จะมีความสอดคล้องกันคือเป็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอด้วยกี่เอว

1.2 กลยุทธ์ด้านราคา

กลยุทธ์ด้านราคาของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดในด้านราคาสินค้าในรายการ (List price) ส่วนลด (Discounts) และระยะเวลาการชำระเงิน (Payment period) มีรายละเอียดดังนี้

1) ราคาสินค้าในรายการ (List price)

กลยุทธ์ด้านราคาของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดใช้วิธีการตั้งราคาสินค้าตามต้นทุนบวกเพิ่มกำไร ซึ่งสัดส่วนของอัตรากำไรที่บวกเพิ่มของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดนั้นจะไม่เท่ากัน โดยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ง่ายและสามารถขายได้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ผ้าพันคอและผ้าคลุมไหล่จะบวกเพิ่มกำไรในอัตราที่ต่ำกว่า ผลิตภัณฑ์ผ้าทอกเก็บลาย โดยทำการกำหนดราคาขาย 2 ประเภทคือ ราคาขายส่งและราคาขายปลีก ซึ่งราคาที่กำหนดไว้เป็นราคารมาตรฐานที่ไม่มีการปรับลดและไม่มีการให้ส่วนลดในรูปแบบใด ๆ โดยการกำหนดราคาขายจะดำเนินการร่วมกันโดยคณะกรรมการกลุ่มฯ โดยราคาดผลิตภัณฑ์ในรายการ (List price) ของกลุ่ม สรุปได้ดังตาราง 4.5

ตาราง 4.5 แสดงราคาขายของผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	รายการผลิตภัณฑ์		ต้นทุน	ราคาส่ง	ราคาปลีก
1	ผ้าพันคอ	ผ้าพันคอลายเกล็ดหิมะ ผ้าพันคอลายเกล็ดปลา ผ้าพันคอลายเกล็ดเต่า ผ้าพันคอลายดอกแก้ว ผ้าพันคอลายไขว้ ผ้าพันคอลายกังปลา	90	100	150

ตาราง 4.5 แสดงราคาขายของผลิตภัณฑ์ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการผลิตภัณฑ์		ต้นทุน	ราคาส่ง	ราคาปลีก
2	ผ้าคลุม ไหล่	ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดหิมะ ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดปลา ผ้าคลุมไหล่ลายเกล็ดเต่า ผ้าคลุมไหล่ลายดอกแก้ว ผ้าคลุมไหล่ลายไขว้ ผ้าคลุมไหล่ลายก้างปลา	150	220	280
3	ผ้าทอเก็บ ลาย	ผ้าทอเก็บลาย 2 แถบ 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 3 แถบ 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลายทั้งผืน 25 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 2 แถบ 30 นิ้ว ผ้าทอเก็บลาย 3 แถบ 30 นิ้ว ผ้าทอเก็บลายทั้งผืน 30 นิ้ว	330-680	500-1,300	550-1,550
4	เสื้อผ้า สุภาพบุรุษ	เสื้อคอเชิใหญ่ กลาง เล็ก เสื้อใหญ่ กลาง เล็ก กางเกงสะดอ	110-140 130-240 350	160-200 200-350 -	180-250 300-450 450
5	เสื้อผ้า สุภาพสตรี	เสื้อปักเม็ดเดียวใหญ่ กลาง เล็ก เสื้อเก็บลายใหญ่ กลาง เล็ก เสื้อคอเชิใหญ่ กลาง เล็ก ชุดยาวสตรีใหญ่ กลาง เล็ก กางเกงสะดอสตรีใหญ่ เล็ก ผ้าถุง	300-320 140-160 110-140 150-240 350 210	250-350 180-250 160-200 180-300 - 250	300-450 200-300 180-250 200-350 450 300
6	ถุงย่าม	ถุงย่ามเล็ก ใหญ่	60-100	80-100	100-150
7	กระเป๋	กระเป๋ถือสุภาพสตรี กระเป๋ากะเหรี่ยง กระเป๋สะพาย กระเป๋เล็กใส่เหรียญ	240 120 35 7	- 150 50 8	300 180 60 10

2) ระยะเวลาการชำระเงิน (Payment period)

ในส่วนขั้นตอนการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่ผู้ค้าปลีกและค้าส่งจะเดินทางมาเลือกสินค้าและขนส่งผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง และในครั้งต่อไปอาจจะมีการออกคำสั่งผลิตในปริมาณมากซึ่งจะต้องมีการวางค้ำมัดจำสินค้า 30% ของมูลค่ารวมของผลิตภัณฑ์ มีระยะเวลาการชำระเงิน (Payment period) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือซื้อเป็นเงินเชื่อและจะชำระเงินทุก ๆ 1 เดือนโดยการโอนเข้าบัญชีธนาคารตามจำนวนที่ขายได้ และเมื่อผ่านไประยะหนึ่งสามารถคืนผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถขายได้โดยนำมาเปลี่ยนเอาผลิตภัณฑ์ใหม่ไป ซึ่งวิธีนี้จะใช้กับผู้ค้าปลีกและค้าส่งที่รู้จักและทำการค้าขายกันมานานเท่านั้น ส่วนอีกลักษณะหนึ่งคือผู้ค้าปลีกจะต้องชำระค่าผลิตภัณฑ์เป็นเงินสดทันที

1.3 กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มทอดผ้ากะเหี่ยวแม่ขนาด ในประเด็น ช่องทาง (Channels) ทำเลที่ตั้ง (Location) การขนส่ง (Transportation) การคลังสินค้า (Warehousing)

1) ช่องทาง (Channels)

กลุ่มทอดผ้ากะเหี่ยวแม่ขนาดใช้ช่องทางการกระจายผลิตภัณฑ์หลัก 3 ช่องทาง คือ ขายตรงสู่ผู้บริโภคเป็นหลัก รองลงมาคือการขายผ่านผู้ขายปลีกและขายผ่านผู้ค้าส่งตามลำดับ

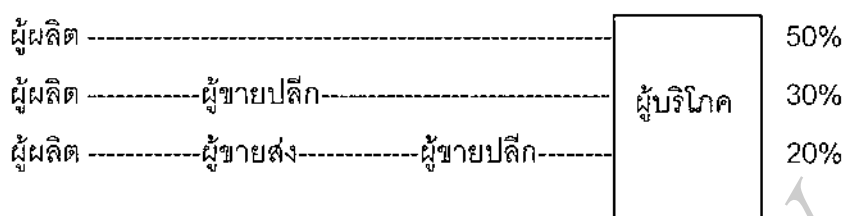
การขายผ่านผู้ขายปลีก และการขายผ่านผู้ขายส่ง

การขายผ่านผู้ขายปลีกและผู้ขายส่ง มี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มฯ จะนำผลิตภัณฑ์ไปขายให้กับผู้ขายปลีกและผู้ขายส่งในตัวเมืองจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่รวมทั้งผู้ค้าปลีกในพื้นที่อำเภอแม่ทา และอีกลักษณะหนึ่งคือผู้ขายปลีกและผู้ขายส่งมารับซื้อผลิตภัณฑ์ที่ศูนย์กลางการทอดผ้าและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เพื่อไปขายต่อซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ขายปลีกและผู้ขายส่งนอกเขตจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ โดยผู้ขายปลีกและผู้ขายส่งจะมีส่วนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มโดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชนิดใดที่ได้รับความนิยมและขายง่ายในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ นอกจากนั้นยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความหนาบางของสินค้า รวมทั้งความเรียบร้อยในการการเก็บเส้นด้าย เป็นต้น

การขายตรงสู่ผู้บริโภค

การขายตรงสู่ผู้บริโภคโดยการขายให้ผู้ที่สนใจที่ต้องการมาซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มและนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในหมู่บ้าน นอกจากนั้นกลุ่มยังมีการนำผลิตภัณฑ์ร่วมออกร้านแสดงสินค้ากับหน่วยงานของรัฐทั้งในพื้นที่จังหวัดลำพูนและนอกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มมี 3 ลักษณะ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละดังนี้

2) ทำเลที่ตั้ง (Location)

กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดได้ก่อตั้งศูนย์กลางการทอผ้าและศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อการขายตรงสู่ผู้บริโภคโดยการขายให้ผู้สนใจที่ต้องการมาซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มและนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในหมู่บ้าน

3) การขนส่ง (Transportation)

การขนส่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด จะดำเนินการโดย คุณพรทิพาดอกแก้วขนาด ประธานกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดโดยการขนส่งผลิตภัณฑ์ไปขายให้กับผู้ขายปลีกและผู้ขายส่งในตัวเมืองจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่โดยรถบรรทุกส่วนตัว

4) การคลังสินค้า (Warehousing)

คลังสินค้าของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด จะใช้บริเวณชั้นหนึ่งของบ้านคุณพรทิพาดอกแก้วขนาดประธานกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาด โดยช่วงระยะเวลาการตรวจนับผลิตภัณฑ์ไม่แน่นอนจะดำเนินการในช่วงที่มีเวลาว่างโดยเฉลี่ยจะทำการตรวจนับผลิตภัณฑ์ประมาณ 2 เดือนต่อหนึ่งครั้ง มูลค่าผลิตภัณฑ์คงคลังโดยเฉลี่ยประมาณ 150,000 บาท

1.4 กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด

กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดในประเด็นการขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal selling) และการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (Publicity and public relations) มีรายละเอียดดังนี้

1) พนักงานขาย (Personal selling)

กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดของกลุ่ม ฯ ดำเนินการโดยการออกงานแสดงสินค้าเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น มีการนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเข้าร่วมออกงานแสดงสินค้าในนามของกลุ่ม ฯ และให้สมาชิกกลุ่มให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์แก่ผู้สนใจ

2) การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (Publicity and public relations)

การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม ฯ ดำเนินการโดยความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนตำบลทาภาศ ฯลฯ ที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการให้ข่าว การนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปแสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำสื่อแผ่นพับ และวิดีโอทัศนประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ ซึ่งกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดทั้งหมดนี้กลุ่มฯ เห็นว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะแสวงหาลูกค้ารายใหม่ และเป็นกลยุทธ์ที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยเนื่องจากกลุ่มฯ ไม่ได้มีการกำหนดงบประมาณสำหรับการโฆษณาประชาสัมพันธ์เอาไว้ ส่วนการรักษาลูกค้ารายเดิม กลุ่มฯ มีวิธีในโดยการพยายามรักษามาตรฐานในการผลิตผลิตภัณฑ์ และมีความซื่อสัตย์พยายามคัดสรรผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีตำหนิให้กับลูกค้า

2. ปัญหาทางการตลาด

2.1 ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

ปัญหาทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ จากการสัมภาษณ์คุณพรทิพา ดอกแก้ว นาคได้กล่าวถึงปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ของกลุ่มว่า “การทอผ้าด้วยกี่เฮอจะสามารถทอผ้าได้ขนาดหน้ากว้างจำกัดเพียงแค่ช่วงแขนของผู้ทอเท่านั้น จึงเป็นข้อจำกัดในการที่กลุ่มจะดำเนินการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการความกว้างของหน้าผ้า เช่น การทอผ้าม่าน ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง ที่มีสามารถทอได้ทั้งผืนโดยไม่มีรอยต่อ และการทอผ้าด้วยกี่เฮอจะทำให้เข้าใช้เวลานานกว่าจะได้ชิ้นงานแต่ละชิ้น” นอกจากนั้นคุณพรทิพา ดอกแก้วนาค ได้กล่าวถึงปัญหาด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มว่า “ปัญหาการทอผ้าคลุมไหล่และผ้าพันคอก็คือ ผู้ทอบางคนมีทักษะในการทอที่ไม่ชำนาญทำให้ผ้าคลุมไหล่และผ้าพันคอที่ทอออกมามีขอบที่ย้วยและความแน่นของเนื้อผ้าไม่สม่ำเสมอ ส่วนผ้าทอเก็บลายนั้นยอมรับว่าการเก็บเส้นด้ายด้านหลังยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งก็จะกำชับผู้ทอให้ความสำคัญและมีความประณีตมากขึ้น” ซึ่งเห็นได้ว่าข้อจำกัดและปัญหาด้านการตลาดของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดด้านผลิตภัณฑ์ที่สำคัญคือข้อจำกัดของการทอผ้าด้วยกี่เฮอที่ไม่สามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทที่ต้องการความกว้างของหน้าผ้าโดยไม่มีรอยต่อ ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือผู้ทอแต่ละคนมีทักษะในการทอที่ไม่ชำนาญทำให้ผลิตภัณฑ์มีขอบที่ย้วยและความแน่นของเนื้อผ้าไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้นปัญหาด้านการพัฒนาการเก็บเส้นด้ายจากการจกสายที่ยังไม่มีความประณีต

2.2 ปัญหาด้านราคา

ถึงแม้ว่ากลยุทธ์การตั้งราคาของผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ จะยึดหลักตามต้นทุนบวกเพิ่มกำไร แต่ที่ผ่านมาราคาขายสินค้าหลักได้แก่ ผ้าพันธุ์คอก และผ้าคลุมไหล่ ยังคงต้องขายในราคาเดิม ถึงแม้ว่าต้นทุนวัตถุดิบจะเพิ่มขึ้น จากการสัมภาษณ์คุณพรทิพา ดอกแก้วนาคได้กล่าวถึงปัญหาด้านราคาขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มว่า “ราคาขายผลิตภัณฑ์ยังใช้ราคาเดิมทั้งที่ราคาฝ่ายสูงขึ้น แต่เพื่อรักษาลูกค้าก็ยอมได้กำไรน้อยลง ส่วนผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่มีการเก็บลายที่ซับซ้อนก็ได้มีการปรับเปลี่ยนได้ในบางรายการแต่ก็ส่งผลกระทบต่อยอดขายที่ลดลงในระดับหนึ่ง” ซึ่งเห็นได้ว่าปัญหาด้านการตลาดของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขนาดด้านราคาที่สำคัญคือ การไม่สามารถปรับราคาผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นตามต้นทุนที่สูงขึ้นนั้นเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจที่ไม่ดีทำให้การใช้จ่ายของผู้บริโภคมีความระมัดระวังมากขึ้น นอกจากนั้นอาจเป็นผลเนื่องมาจากผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ในบางรายการยังมีจุดอ่อนด้านความปราณีตจึงทำให้ไม่สามารถปรับราคาให้สูงขึ้น

2.3 ปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

เนื่องจากกลุ่มใช้กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายหลัก 2 ช่องทางคือการขายตรงสู่ผู้บริโภคและการขายผ่านผู้ค้าปลีก ปัญหาที่ประสบของช่องทางการขายตรงสู่ผู้บริโภคคือการลดลงของนักท่องเที่ยวที่เข้าดูวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ยอดขายลดลงจาก การสัมภาษณ์คุณพรทิพา ดอกแก้วนาคได้กล่าวถึงปัญหาด้านด้านช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มว่า “ทำเลที่ตั้งของกลุ่มในปัจจุบันถนนจะได้รับการพัฒนาเป็นถนนลาดยางฯ มีความสะดวกมากขึ้น แต่ก็ยังถือว่าค่อนข้างไกลจากแหล่งตลาดและแหล่งท่องเที่ยวซึ่งกลุ่มเห็นว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญอันหนึ่ง” นอกจากนั้นคุณพรทิพา ดอกแก้วนาค ได้กล่าวถึงปัญหาในช่องทางการขายผ่านผู้ค้าปลีกว่า “มีผู้ค้าปลีกบางรายรับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปขายแต่ไม่ยอมมาชำระค่าสินค้าหรือชำระค่าสินค้าล่าช้า ต้องโทรศัพท์ตาม”

2.4 ปัญหาด้านการส่งเสริมการตลาด

ปัญหาด้านการส่งเสริมการตลาดของกลุ่มคือ การขาดงบประมาณรวมทั้งความรู้และทักษะในการดำเนินการส่งเสริมการตลาด คุณพรทิพา ดอกแก้วนาคได้กล่าวถึงปัญหาด้านการส่งเสริมการตลาดว่า “กลุ่มยังต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่เสนอความช่วยเหลือในระดับหนึ่งในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ การออกร้านแสดงสินค้าโดยยกเว้นไม่เสียค่าใช้จ่าย เพราะกลุ่มฯ เองก็ไม่มีความสามารถและมีความรู้ในการส่งเสริมการตลาด สิ่งที่กลุ่ม

พยายามทำก็คือการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการโดยมีการเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมาร่วมสังสรรค์ในบางโอกาส”

การวิเคราะห์สภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

วิเคราะห์สภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ตัวแทนคณะกรรมการกลุ่มท่องเที่ยวแม่ขนาด โดยคุณพรทิพา ดอกแก้วนาถ ประธานกลุ่มฯ รวมทั้งผู้นำหมู่บ้านและตัวแทนหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันกลุ่มท่องเที่ยวแม่ขนาด ได้แก่

องค์การบริหารส่วนตำบลทากาศ โดย คุณวรวิทย์ ดอกแก้วนาถ ตำแหน่งรองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล

กำนันตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดย คุณสุเทพ ปัญญาเทพ ตำแหน่ง กำนันตำบลทากาศ และ ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลทากาศ

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทา โดย คุณเสาวลักษณ์ ขมพูทา ตำแหน่งนักพัฒนา ชุมชน 6ว

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดลำพูน โดย คุณสมภาวดี ธรรมชัย ตำแหน่งนักวิชาการวัฒนธรรม 6ว

สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ทา โดย คุณรำไพ อบเชย ตำแหน่งเจ้าพนักงานเคหะกิจเกษตร 6 ศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 52 จังหวัดลำพูน (ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา เดิม) โดย คุณคุณศลิศร สันธิราษฎร์ ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน (ส.ป.ก. ลำพูน) โดย คุณจิรภา นีวาสกุล ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 6ว

รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 คน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แม่เหียง ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินกลยุทธ์การตลาดและปัญหาอุปสรรคทางการตลาดของกลุ่ม ในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด
2. ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสภาวะการแข่งขันคู่แข่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แม่เหียงโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินกลยุทธ์การตลาดและปัญหาอุปสรรคทางการตลาดของกลุ่ม มีดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินกลยุทธ์การตลาดและปัญหาอุปสรรคทางการตลาดของกลุ่มฯ ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นตรงกันว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลายผ้าซึ่งมิได้มีการออกแบบพัฒนาลวดลายแตกต่างจากกลุ่มหอผ้ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่น และผู้เกี่ยวข้อง 5 ใน 8 ราย มีความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มนั้นมีความคุณภาพดี การทอมีความแน่นทำให้มีความคงทน นอกจากนั้นผู้เกี่ยวข้อง 4 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าคุณภาพของสีการย้อมที่ไม่ดูฉูดฉาดร่วมสมัย คุณภาพสีไม่ตก แต่อย่างไรก็ตามผู้เกี่ยวข้อง 6 ใน 8 ราย มีความเห็นว่ากลุ่มฯ ยังมีปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ ๆ โดยผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นต่อการแก้ไขปัญหาด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ควรมีการพัฒนาด้านการใช้สีย้อมธรรมชาติเพื่อรองรับตลาดต่างประเทศ นอกจากนั้นควรมีการปรับปรุงด้านความปราณีตและความเรียบร้อยในการเก็บเส้นด้ายด้านหลังผ้าที่เกิดจากการจกเส้นด้ายให้เกิดลวดลายผ้าเพื่อเป็นการเพิ่มอรรถประโยชน์ของผ้าและยังสามารถเพิ่มราคาขายให้สูงขึ้น

ด้านราคา

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินกลยุทธ์การตลาดและปัญหาอุปสรรคทางการตลาดของกลุ่มฯ ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้เกี่ยวข้อง 6 ใน 8 ราย มีความเห็นด้านราคาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ว่ามีราคาค่อนข้างถูกเมื่อเทียบกับคุณภาพผลิตภัณฑ์ และผู้เกี่ยวข้อง 3 ใน 8 ราย มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมกับเมื่อเทียบกับคุณภาพผลิตภัณฑ์

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินกลยุทธ์การตลาดและปัญหาอุปสรรคทางการตลาดของกลุ่มฯ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นตรงกันเกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ ยังน้อย ถึงแม้ว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะเข้ามาให้การช่วยเหลือโดยการให้กลุ่มนำผลิตภัณฑ์ไปออกร้านแสดงสินค้าในงานและเทศกาลต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สม่ำเสมอและไม่เพียงพอ จึงทำการขยายตลาดจึงเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป นอกจากนั้นผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นต่อการแก้ไขปัญหาด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่ ควรจะมีการตั้งศูนย์จำหน่ายหรือจุดจำหน่ายถาวรเพื่อแสดงผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

การส่งเสริมการตลาด

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินกลยุทธ์การตลาดและปัญหาอุปสรรคทางการตลาดของกลุ่มฯ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นตรงกันว่าการส่งเสริมการตลาดของกลุ่มยังมีน้อยและไม่กว้างขวาง แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องก็ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือในระดับหนึ่ง เช่นการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ และการนำผลิตภัณฑ์กลุ่มเข้าร่วมแสดงและจำหน่ายสินค้าโดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มฯ เป็นต้น

3. ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสภาวะการแข่งขันคู่แข่งชั้นในอุตสาหกรรมการทอผ้ากะเหรี่ยง มีดังนี้

สภาวะการแข่งขันของกลุ่มคู่แข่งชั้นในปัจจุบัน

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสภาวะการแข่งขันคู่แข่งชั้นในปัจจุบัน ประเมินได้ว่ารุนแรง ปานกลาง เนื่องจาก ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการทอผ้าด้วยกี่เอวเป็นวัฒนธรรมการทอผ้าเฉพาะของชาวเขาซึ่งส่วนใหญ่จะทอผ้าใช้เองภายในครัวเรือน จะมีเพียงส่วนน้อยที่มีการรวมกลุ่มกันหรือมีจุดมุ่งหมายทอผ้าเพื่อการค้า ดังนั้นจึงนับได้ว่าจำนวนคู่แข่งชั้นในปัจจุบันจึงมีน้อยราย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มทอผ้าในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งต่างก็ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ในแต่ละกลุ่มจะมีเอกลักษณ์และมีการออกแบบผสมผสานลวดลายที่มีความแตกต่างกัน นอกจากนั้นผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย ยังมีความเห็นตรงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขานานั้นมีคุณภาพและมีการพัฒนาลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ถึงแม้ว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์จะไม่มีแตกต่างจากผลิตภัณฑ์และมีความรู้พื้นฐานการทอผ้าด้วยกี่เอวไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น และผู้เกี่ยวข้อง 6 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าความได้เปรียบของกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงแม่ขานาผู้นำมีความเข้มแข็งประกอบกับการก่อตั้งกลุ่ม ฯ มานานจึงทำให้มีความได้เปรียบและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือสิทธิประโยชน์จากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐได้ดีกว่ากลุ่มอื่น แต่อย่างไรก็ตาม หากทำการพิจารณาโครงสร้างการแข่งขันของอุตสาหกรรมการทอผ้ากะเหรี่ยง พบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นแตกต่างกันโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้เกี่ยวข้อง 5 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าโครงสร้างการแข่งขันของอุตสาหกรรมการทอผ้ากะเหรี่ยงมีแนวโน้มเป็นแบบตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด คือมีผู้ผลิตและผู้ซื้อมาราย ผู้ซื้อและผู้ขายรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดเป็นอย่างดี และผลิตภัณฑ์ของผู้ขายแต่ละรายมีลักษณะแตกต่างกันในความรู้สึกลูกค้า ไม่มีการรวมตัวกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ส่วนผู้เกี่ยวข้อง 3 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าโครงสร้างการ

แข่งขันของอุตสาหกรรมการทอดผ้ากะหรี่ปั๊วะมีแนวโน้มเป็นแบบตลาดผู้ขายน้อยราย คือ มีผู้ขายน้อยรายแต่ละรายเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ ผลิตภัณฑ์อาจคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันก็ได้ และการเข้ามาของผู้ผลิตรายใหม่เป็นไปได้ยาก นอกจากนั้นในการพิจารณาข้อกีดขวางในการออกไปจากอุตสาหกรรมผู้เกี่ยวข้อง 7 ใน 8 รายมีความเห็นว่าความรู้สึกผูกพันที่มีต่ออุตสาหกรรมของผู้ประกอบการที่มีต่ออุตสาหกรรมจะเป็นข้อกีดขวางในระดับมากที่สุด และ 1 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางในระดับมาก โดยผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 รายมีความเห็นว่าข้อจำกัดทางสังคมและกฎหมายเป็นข้อกีดขวางการออกไปจากอุตสาหกรรมฯ ในระดับน้อย ส่วนในประเด็นมูลค่าสินทรัพย์เฉพาะทางสูงนั้นผู้เกี่ยวข้อง 5 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางระดับปานกลาง และ 3 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางในระดับน้อย นอกจากนั้นในประเด็นต้นทุนคงที่ของการออกไปจากอุตสาหกรรมสูง ผู้เกี่ยวข้อง 5 ใน 8 รายมีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางในระดับน้อย และ 3 ใน 8 ราย มีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางระดับปานกลาง ส่วนประเด็นศักดิ์ศรีและอารมณ์ด้านอื่น ๆ ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นแตกต่างกันโดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ ผู้เกี่ยวข้อง 2 ใน 8 รายมีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางระดับมากที่สุด ส่วนผู้เกี่ยวข้อง 3 ใน 8 รายมีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางระดับมาก และ ผู้เกี่ยวข้อง 3 ใน 8 รายมีความเห็นว่าเป็นข้อกีดขวางระดับน้อย

สภาวะการแข่งขันของผู้แข่งขันในอนาคต

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสภาวะการแข่งขันผู้แข่งขันในอนาคต ประเมินได้ว่ารุนแรง ปานกลาง เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 รายมีความเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเกิดคู่แข่งรายใหม่ในอนาคต เนื่องจากอุตสาหกรรมไม่มีความจำเป็นในการผลิตครั้งละมาก ๆ เพื่อลดต้นทุน จึงไม่จำเป็นต้องให้เงินลงทุนจำนวนมากในการผลิตและสินค้าคงคลัง นอกจากนั้นผู้ประกอบการที่มีอยู่ในปัจจุบันมีการใช้สิทธิ์คุ้มครองลิขสิทธิ์ของผลิตภัณฑ์น้อยเนื่องจากขาดความรู้และตัดปัญหาความยุ่งยาก ประกอบกับการใช้เงินลงทุนเริ่มแรกไม่สูงมากนัก การเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่ายหรือซื้อผลิตภัณฑ์จากผู้ประกอบการรายอื่นไม่มีความยุ่งยาก นอกจากนั้นระดับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่ลูกค้าจะเปลี่ยนไปซื้อจากผู้ประกอบการรายอื่นจะอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งไม่มีประวัติการตอบโต้ของผู้ประกอบการรายเดิมแต่อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยกีดขวางการเข้ามาของผู้แข่งขันที่สำคัญคือ ความมีเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์และความชำนาญสูงของผู้ประกอบการรายเดิม ซึ่งการจะเข้ามาให้ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่จะต้องสร้างความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ให้แก่ผลิตภัณฑ์โดยอาศัยภูมิปัญญาที่มีอยู่

สภาวะการแข่งขันจากผลิตภัณฑ์ทดแทน

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสภาวะจากผลิตภัณฑ์ทดแทน ประเมินได้ว่ารุนแรงปานกลาง เนื่องจาก ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ทดแทนจำนวนและความหลากหลาย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากก๊อกระตูก และผู้เกี่ยวข้อง 7 ใน 8 รายมีความเห็นว่ามีแนวโน้มสูงที่ผลิตภัณฑ์ทดแทนจะมีการเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ได้มากกว่า และผลิตภัณฑ์ทดแทนทดแทนมีความสามารถในการทำกำไรได้ดีกว่าเนื่องจากมีต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่า แต่อย่างไรก็ตามผู้เกี่ยวข้อง 6 ใน 8 ราย มีความเห็นว่า ศักยภาพความสามารถในการได้ในระดับปานกลางเนื่องจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่เฮอมีความเป็นเอกลักษณ์สูง และลูกค้าเป็นลูกค้าเฉพาะกลุ่ม

สภาวะอิทธิพลจากผู้ขายวัตถุดิบ

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสภาวะอิทธิพลจากผู้ขายวัตถุดิบ ประเมินได้ว่ารุนแรงมาก เนื่องจาก ถึงแม้ว่าผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับจำนวนผู้จำหน่ายฝ้ายมีจำนวนมาก ซึ่งแหล่งจำหน่ายฝ้ายที่สำคัญคือตลาดวโรรส จังหวัดเชียงใหม่ และเห็นว่าคุณภาพของเส้นฝ้ายไม่มีความแตกต่างกัน แต่ผู้ซื้อฝ้ายเป็นผู้ซื้อรายย่อยมีปริมาณการซื้อแต่ละครั้งจำนวนไม่มาก และผู้เกี่ยวข้อง 6 ใน 8 มีความเห็นว่าคุณภาพวัตถุดิบมีการรวมตัวกัน โดยจะเห็นได้จากราคาของเส้นฝ้ายจะอยู่ในระดับเดียวกัน และผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นว่าคุณภาพฝ้ายในปัจจุบันมีอยู่อย่างเพียงพอ แต่ราคาของฝ้ายมีแนวโน้มสูงขึ้น และมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีค่าใช้จ่ายในระดับต่ำจากการเปลี่ยนไปซื้อจากผู้จำหน่ายวัตถุดิบรายอื่น และมีโอกาสน้อยมากที่ผู้จำหน่ายฝ้ายจะขยายตัวไปข้างหน้าโดยการทอผ้าแข่งกับกลุ่ม และผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทดแทนวัตถุดิบฝ้ายคือ เส้นไหม และเส้นใยพืช และศักยภาพในการทดแทนฝ้ายนั้นไม่สมบูรณ์ โดยเส้นไหมสามารถทดแทนสมบัติด้านคุณสมบัติ แต่ทดแทนไม่สมบูรณ์ด้านราคาโดยเส้นไหมจะมีราคาสูงกว่าหลายเท่า ส่วนเส้นใยพืชทดแทนสมบัติด้านราคาแต่ทดแทนไม่สมบูรณ์ด้านคุณสมบัติเนื่องจากเส้นใยพืชจะมีคุณภาพเส้นใยที่หยابกระด้างและมีความเหนียวน้อยกว่า

สภาวะอิทธิพลจากผู้ซื้อ

ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสภาวะอิทธิพลจากผู้ซื้อ ประเมินได้ว่ารุนแรงปานกลาง เนื่องจาก ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 ราย มีความเห็นสอดคล้องกันเห็นว่าจำนวนผู้ซื้อที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น แต่ปริมาณการซื้อต่อคนนั้นโดยเฉลี่ยลดลง และส่วนใหญ่เป็นลูกค้าแต่ละรายย่อยที่มีสัดส่วนการซื้อต่อยอดขายทั้งหมดในปริมาณที่น้อย และไม่มีการรวมตัวกันระหว่างผู้ซื้อ นอกจากนั้น

ความเห็นเกี่ยวกับความยุ่งยากที่ผู้ซื้อจะเปลี่ยนไปซื้อจากผู้ขายรายอื่นเปรียบเทียบกับความยุ่งยากที่กลุ่มฯ จะเปลี่ยนไปขายให้กับผู้ซื้อรายอื่น ผู้เกี่ยวข้อง 5 ใน 8 ราย มีความเห็นว่ามี ความยุ่งยากเท่ากัน ส่วนผู้เกี่ยวข้อง 3 ใน 8 รายมีความเห็นว่าความยุ่งยากที่กลุ่มฯ จะเปลี่ยนไปขายให้กับผู้ซื้อรายอื่นมีความยุ่งยากน้อยกว่าการที่ผู้ซื้อจะเปลี่ยนไปซื้อจากผู้ขายรายอื่น นอกจากนั้น ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 8 รายมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับโอกาสที่ผู้ซื้อจะมีความสามารถในการเปลี่ยนสถานะภาพมาเป็นผู้ผลิตเองนั้นมีโอกาสเป็นไปได้ยาก แต่อย่างไรก็ตามผู้ซื้อค่อนข้างมีความอ่อนไหวต่อราคา